

MERGÂND SPRE ÎNVIERE

Gânduri și trăiri creștine

Editura „Cu drag”
Chișinău, 2013

CUPRINS

*Culegerea cuprinde materiale elaborate de studenți, masteranzi
și profesori ai Facultății de Litere a Universității de Stat din Moldova,
elevi ai Liceului Republican cu Profil Real*

Apare cu binecuvântarea
Înalt Preasfințitului Mitropolit Vladimir

Coordonatori: *Octavian Moșin*, preot, dr. conf. univ. interim;
Alexandra Gherasim, dr. conf. univ.

Mergând spre înviere: Gânduri și trăiri creștine / coord.: Octavian Moșin,
Alexandra Gherasim. – Chișinău: Cu drag, 2013 (Tipogr. „Bons Offices”) – 64 p.

1000 ex.

ISBN 978-9975-4468-4-6.

27-29(082)

M 59

Editura „Cu drag”

str. Alexei Mateevici 76, mun. Chișinău, MD-2009

e-mail: editura@cudrag.net

tel.: (+373) 22-21-88-71

Studii filologice și spiritualitate creștină – program de formare în cadrul Facultății de Litere (Claudia Cemârtan)	5
Reînvierea valorilor și virtuților (Octavian Moșin)	6
La Facultatea de Litere a USM a fost inaugurată Biblioteca de carte creștin-ortodoxă (Mihail Bortă)	7
Simpozionul <i>Limba și spiritualitate creștină</i> (Irina Condrea)	8
Sondaj de opinie: „Mergând spre Înviere” (Sondaj realizat de Magdalena Bortă (Munteanu)	9
Amintiri dintr-o copilărie ortodoxă (Traducere și adaptare de Liliana Crețu)	11
Omul – făptura lui Dumnezeu! (Tatiana Besarab)	13
Hristos a intrat în Ierusalim de Florii (Cules și adaptat de Veronica Grigoriță)	14
Spovedania (Ana Frunze)	15
Trăiri (Roman Codrean)	16
Fără Dumnezeu nu există Viață! (Olga Borș)	18
Cu noi este Dumnezeu... (Tatiana Șchiopu)	20
Icoanele reînvie sufletul (Anatolie Gârbu)	21

Învierea (Adriana Druță)	22
Mergând spre Înviere (Cristina Aga)	22
Noaptea de Paști (Cristina Frunză)	23
Cât de măreț e Dumnezeu (Alexandru Rusu)	24
În cer e sărbătoare (Cătălina Ghiaur)	25
De Paști (Elena Ivanov)	25
Biruitori în credință (Adriana Melnic)	26

Prețul credinței (<i>Elena Roșca</i>)	26
Zi de Paști (<i>Efim Chițanu</i>)	27
Luminița (<i>Efim Chițanu</i>)	27
Contemplare (<i>Irina Namolovan</i>)	28
Zi de sărbătoare (<i>Ema Teslari</i>)	29

Despre Înviere (<i>Adriana Druța</i>)	31
Lumina Învierii (<i>Liliana Dolghieru</i>)	31
Urcuș spre Înviere (<i>Ema Teslari</i>)	32
Spre Învierea Domnului (<i>Nadejda Vais</i>)	33
Luminile celor trei izvoare de la Călărășeuca (<i>Argentina Covali</i>)	33
În prag de sărbătoare (<i>Tatiana Candu</i>)	34
Sărbătoarea Învierii – valoroasă prin tradiție și semnificație divină (<i>Olga Ionel</i>)	35
Prin Cuvânt spre Înviere (<i>Gabriela Bulat</i>)	36

Giulgiul de la Torino – martor al Patimilor și Învierii Domnului Iisus Hristos (<i>Ioan Gonciar</i>)	38
Ouăle pascale – între simbolism și tradiție (<i>Ioan Brașoveanu</i>)	39
Copilăria sub semnul credinței în creația lui Ion Druță (<i>Victoria Fonari</i>)	43
Tendențe în evoluția terminologiei Sfintei Liturghii (<i>Oleg Dolghieru, Emilia Oglindă</i>)	45
Icoana – tradiție și esență creștină (<i>Victoria Mazilu</i>)	50

Studii filologice și spiritualitate creștină – program de formare în cadrul Facultății de Litere

Acum mai bine de cinci ani, la Facultatea de Litere, a fost instituit un pachet de cursuri opționale având caracter creștin-ortodox. Prin acestea am identificat un contingent aparte de studenți, dar și de profesori interesați de promovarea valorilor spirituale prin prisma conceptelor creștine, care mai bine de jumătate de veac au fost neexplorate și înțelese ambiguu în societatea noastră. Acest pachet de discipline opționale propune un șir de cunoștințe din spiritualitatea răsăriteană, abordând aspecte dogmatice, morale, scripturistice, arhitecturale etc.

Toate acestea se bucură de un viu interes, pentru că ne reprezintă, pentru că ne-am născut creștini și trăim după datina creștină.

Domeniul lingvistic nu este străin credinței noastre dreptmăritoare, deoarece cuvântul se inspiră din Cuvânt: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul.” (Ioan 1, 1).

Astăzi la facultate se comunică mai viu și mai sincer, se vorbește despre Dumnezeu, adesea se discută mai atent, cu luare aminte la vorba rostită. Avem studenți mai smeriți, numeroși absolvenți ai școlilor teologice, care au ales filologia ca o frumoasă disciplină de îmbinare cu teologia studiată și trăită.

O mare realizare în cadrul facultății este deschiderea unei biblioteci de care e însetată multă lume. Ne referim la colecția de carte religioasă, adunată timp de 15 ani de către părintele universității Octavian Moșin.

Acest an de studii vine și cu un program de master pe care l-am numit *Studii filologice și spiritualitate creștină* și la care s-au înscris 25 de masteranzi, conștienți de necesitatea unei abordări filologice a textelor sacre și a unei formări universitare de factură psihopedagogică, fapt ce le deschide calea spre școală, spre elevii dornici de a sorbi din izvoarele credinței.

De aici, probabil, vine și realizarea acestei culegeri de gânduri și trăiri creștine – „Mergând spre Înviere”, care înmănușează primele încercări ale autorilor de abordare științifică a diverselor aspecte din viața și învățătura creștină.

Astfel, nădăjduim că această cărțuie va învia latura lăuntrică a fiecăruia, fie lector, fie student, fie trecător prin facultatea noastră, învățând dragostea plină de dăruire.

Claudia Cemârtan,
dr. conf. univ., decanul Facultății de Litere

Reînvierea valorilor și virtuților

Aproape de două decenii mă zvârcolesc prin campusul universitar. Venisem la teologie, căci pe atunci sediul Academiei de Teologie era în blocul II de studii al USM. Am fost impresionat de vechile edificii amplasate pe strada Mihail Kogălniceanu, care vorbeau despre un frumos trecut. Însă, spre marea mea mirare, nimeni nu-și mai amintea de ceea ce a fost aici, căci adesea așa este omul nostru, gândindu-se doar la ziua ce-l așteaptă. Între pereții plini de încărcătură duhovnicească, unde au activat școlile teologice, se formează juriști, economiști, li se predă protecția civilă.

Vechile edificii eparhiale, care datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea, au devenit proprietatea statului și menirea lor e alta decât cea prevăzută la acea vreme. Slavă Domnului că activează tot o instituție de învățământ, dar în care nu prea se vorbește despre Dumnezeu. Cineva ar spune: e și firesc, învățământul este laic și n-ar trebui să confundăm lucrurile.

De când eram student, speram la o schimbare și iată că schimbarea a pornit. Universitatea de Stat din Moldova are deja o splendidă biserică, care a fost restaurată cu concursul celor care activează și învață în această instituție. Evenimentele mai importante încep și sfârșesc cu o firească rugăciune, activează Asociația Studenților Creștini Ortodocși, care adună sute de învățăcei din toate instituțiile de învățământ superior.

Mai multe facultăți încearcă să revină la anumite discipline cu conținut creștin. Au apărut specialiști care sunt asemenea unor misionari prin studiile din istoria creștinismului, bizantinologie, artă creștină, teologie fundamentală ș.a.

Un loc aparte devine Facultatea de Litere, unde pulsează viață creștinească. Să te fi gândit acum câțiva ani că aici se poate studia Sfânta Scriptură, literatura veche creștină, patristica, limbile clasice cu texte sacre și alte lucruri ziditoare de suflete...

Nu trebuie să ne fie frică că pătrunde și spiritualitatea creștină în învățământ, or, de rând cu elementul creștin, intră virtutea și morala creștină.

Încă în perioada vetero-testamentară spunea în pildele sale Solomon: „Începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu și priceperea este știința Celui Sfânt.” (Pilde 9, 10). Astfel, dacă tindem să creștem personalități, e necesar să le cultivăm credința și să nu pierdem rădăcinile creștine, căci omul fără de trecut de-a dreptul nu poate avea un viitor.

Facultatea de Litere devine un teren propice al spiritualității în mediul academic universitar. Aici nu doar se vorbește, dar de la cuvânt se trece la trăire. Mulți ajung la învățătura lui Avva Isidor Pelusiotul care zice: „Viața fără

de cuvânt mai mult folosește decât cuvântul fără viață. Căci viața și tăcând folosește, iar cuvântul și strigând supără. Dar dacă și cuvântul și viața se vor întâlni, fac o icoană a toată filosofia”.

Putem spune că reînvie filologia și, de rând cu ea, și celelate domenii de cercetare care ar trebui să meargă cu și spre Dumnezeu.

P.S.: Aduc mulțumiri rectoratului, decanatului și tuturor oamenilor cu suflet mare din cadrul USM, care m-au acceptat, mă susțin și mă ajută să devin personalitate.

Octavian Moșin, preot, dr. conf. univ. interim.

La Facultatea de Litere a USM a fost inaugurată Biblioteca de carte creștin-ortodoxă

La 23 aprilie 2013, ÎPS Mitropolit Vladimir, înconjurat de un sobor de slujitori, a oficiat slujba de sfințire a blocului I de studii, care găzduiește Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova. Evenimentul s-a încadrat în șirul de acțiuni organizate în cadrul Săptămânii Tineretului Ortodox.

Cei prezenți s-au deplasat spre Biblioteca de carte religioasă, care a fost inaugurată în cadrul universității și va fi drept suport didactic pentru cei implicați în abordarea tematicii religioase, în special a celei creștin-ortodoxe. Este de menționat faptul că Biblioteca dispune peste 2000 de titluri de carte, enciclopedii, dicționare, studii, cărți de cult etc. Un compartiment aparte este cel de Cartea Rară. Toate acestea sunt în proces de catalogare și prezentare în format electronic drept colecție aparte în cadrul Bibliotecii USM.

Conducerea universității, împreună cu profesorii și studenții facultății s-au adunat în aula Grigore Vieru pentru a participa la slujba de binecuvântare oficiată de ÎPS Vladimir. La eveniment au participat activ studenții și masteranzii care studiază în cadrul programului Studii filologice și spiritualitate creștină.

După slujba de sfințire, Mitropolitul Vladimir s-a adresat adunării binecredincioase, menționând importanța istorică a acestui edificiu, precum și frumoasele inițiative de studiere a aspectelor lingvistice din literatura și învățătura creștină.

Au urmat mesaje de salut din partea prorectorilor Mihail Revencu și Otilia Dandara, precum și a doamnei decan Claudia Cemărtan.

La decanat a avut loc lansarea paginii electronice a Facultății de Litere, www.litere.md, care a fost elaborată cu suportul Mitropoliei.

lerarul a mulțumit tuturor ostenitorilor din această instituție, apreciind râvna și dragostea pentru cele sfinte, cultivând limbajul, dar și Cuvântul.

Mihail Bortă, preot

Simpozionul *Limba și spiritualitate creștină*

A devenit deja o tradiție ca, în preajma sărbătorilor pascale, la Facultatea de Litere să se desfășoare manifestări științifice, având ca temă diverse aspecte ale relației limbă–univers artistic–univers creștin. În acest an Catedra Limba Română a organizat Simpozionul *Limba și spiritualitate creștină*.

Evenimentul a căpătat o amploare deosebită, prin străduința preotului universității dr. Octavian Moșin și a profesorilor și masteranzilor de la programul „Studii filologice și spiritualitate creștină”. În această zi a fost inaugurată Biblioteca de carte creștin-ortodoxă și cu acest prilej Facultatea de Litere a fost onorată de vizita Mitropolitului Vladimir, care, însoțit de un sobor de preoți, a oficiat o slujbă religioasă, binecuvântându-i pe profesorii și studenții facultății, precum și pe toți cei ce contribuie la educația și formarea intelectuală și spirituală a tinerei generații. Înalț Preasfinția Sa a avut o întrevedere cu conducerea Facultății de Litere și cu reprezentanții rectoratului, arătându-se interesat de activitatea desfășurată aici și de perspectivele de colaborare în vederea organizării studiilor cu profil teologic în cadrul instituției.

O prezență remarcabilă a fost în această zi și Ansamblul folcloric „Anastasios” (în traducere – *Învieră*) din satul Costești, condus de masteranda Veronica Grigoriță. Cei prezenți au trăit clipe minunate de înălțare spirituală, ascultând cântecele pascale interpretate de micii coriști, ale căror voci au căpătat o sonoritate cu adevărat îngerească sub bolțile somptuosului edificiu în care se află Facultatea de Litere. Atmosfera a fost întregită de o expoziție de obiecte artizanale cu tematică creștină, organizată de preotul masterand Anatol Gârbu, care conduce un „Centru de instruire a frumosului prin suvenir creștine” în comuna Revaca.

În cadrul Simpozionului „*Limba și spiritualitate creștină*” a fost prezentată o mică expoziție de carte rară din fondurile Bibliotecii de carte religioasă, care deține o serie de volume de patrimoniu, tipărite în secolul al XVIII-lea și care pe parcursul anilor au servit drept hrană spirituală pentru creștinii din satele Moldovei. Printre acestea se numără: Prima editie a *Penticostarionului*, tradu-

să în românește din grecește și publicată în anul 1743, exemplar ce provine din Petrești, Lipcani; un *Octoih* tipărit la Râmnic în 1774 și care s-a aflat cândva în satul Horodiște; un *Liturghier* tipărit înainte de 1877, aflat pe timpuri în satul Pârjolteni; un *Apostol* apărut la Iași în 1835, deținut anterior de biserica din Buda sau Pârjolteni ș.a.

Sesiunea de comunicări s-a bucurat, ca de obicei, de contribuțiile profesorilor care țin cursuri la licență în cadrul modului „Spiritualitate creștină”, în program figurând: Irina Condrea, dr. hab., prof. univ. *Valoarea spirituală și istorică a cărților vechi*; Mihail Purice, dr., conf. univ. *Din terminologia creștină în limba română*; Octavian Moșin, dr. preot. *În așteptarea Sfințelor Paști*; Ana Ghilaș, dr., conf. univ. *Rolul cronotopului biblic în structura romanului contemporan*.

Și ceilalți vorbitori au abordat teme legate de valorile creștine, și anume: Victoria Fonari, dr., conf. univ. *Copilăria sub semnul credinței în creația lui Ion Druță*; Ioan Brașoveanu, masterand. *Oul pascal – între simbolism și tradiție*; Ion Gonciar, masterand, *Giulgiul de la Torino – martor al patimilor și învierii Mântuitorului*; Anastasia Tataru, studentă, a. III, *Particularitățile lexico-gramaticale ale textului religios de rugăciune*.

Comunicările au trezit interesul asistenței, cei prezenți au pus întrebări, au făcut comentarii și au discutat în legătură cu tematica abordată. Toată lumea a remarcat faptul că evenimentul a fost unul reușit și cu un deosebit impact spiritual, reiterându-se ideea că tradiția care s-a conturat trebuie susținută și continuată, pentru a menține atmosfera de înălțare duhovnicească, legată de Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului.

Irina Condrea, dr. hab., prof. univ.

„Mergând spre Înviere”

Sondaj de opinie

Cei mai mulți dintre tinerii moldoveni se descriu ca fiind persoane religioase, arată datele sondajului de opinie „Mergând spre Înviere”, realizat în perioada 22-23 aprilie 2013. Cu toate acestea, nu toți știu prea bine care este semnificația și importanța acestei sărbători. Studiul a fost realizat pentru a vedea care este tendința populației în a respecta sărbătoarea Paștelui și cu scopul de a măsura gradul de cunoaștere a simbolurilor și a semnificațiilor pascale. Astfel, în urma cercetărilor, o majoritate de 99% dintre tinerii moldoveni sărbătoresc Paștile și doar 1 la sută nu practică acest obicei. Potrivit sondajului realizat în preajma Sfințelor sărbători de Paști, 68% dintre respondenți

vor participa la Slujba de Înviere din acest an, 27 la sută declară că nu vor merge la Slujba de Paști, iar 5% nu au răspuns la această întrebare. Totodată, sondajul relevă că 90 la sută dintre cei chestionați înțeleg Paștile ca fiind Învierea lui Iisus Hristos, 13% sunt de părere că această sărbătoare simbolizează biruința asupra morții, 9% – spălarea păcatelor, în timp ce pentru 6% dintre cei chestionați această sărbătoare se asociază cu o ceremonie în familie.

La întrebarea cât de importante sunt sărbătorile religioase, 37 la sută dintre respondenți au răspuns că sunt foarte importante, 54% sunt importante, 8 la sută – puțin importante și 1% deloc importante.

Potrivit cercetării, cei mai mulți tineri moldoveni, adică 98%, declară că cred în Dumnezeu, 1% nu cred și restul nu au știut sau nu au răspuns. Cu toate acestea, doar 17% dintre tineri merg săptămânal la biserică, 11% – lunar, iar cea mai mare parte – 42% – intră în biserică doar de câteva ori pe an. Circa 2 la sută merg în lăcașurile sfinte o dată pe an, 6% – doar de sărbătorile importante, 17 la sută – mai rar și restul deloc.

Când este vorba de post, lucrurile sunt mult mai echilibrate. Astfel, 20% dintre respondenți declară că au ținut integral Postul Paștelui, 21% încă nu au ținut post, dar urmează să o facă pentru perioade mai scurte, 35% spun că au ținut post, însă doar câteva zile (miercuri, vineri), 17% nu practică acest obicei, iar restul 7 la sută nu răspund la această întrebare.

Aproape jumătate dintre respondenți – 47% – susțin că s-au spovedit, 11% au răspuns că nu practică acest obicei, 32% – nu s-au spovedit, dar urmează să facă acest lucru, 9% nu au răspuns și doar 1% afirmă că obișnuiesc să se spovedească la Slujba Învierii.

Întrebați fiind dacă obișnuiesc să pregătească pasca tradițională în familie, majoritatea (89%) au răspuns afirmativ, iar 10 la sută au dat un răspuns negativ. Pentru o treime dintre participanții la studiu ouăle de Paști simbolizează viață, pentru 8% semnifică bogăție, iar 35 la sută cred că ouăle de Paști sunt renașterea lumii. Circa 26% dintre cei chestionați nu au știut sau nu au răspuns. Totodată, 2% susțin că sunt o aducere aminte de răstignirea lui Iisus Hristos.

Rezultatele sondajului arată că cea mai mare parte dintre participanții la studiu cunosc care este semnificația mielului de Paști. Astfel, 58% afirmă că mielul de Paști simbolizează sacrificiul Domnului Iisus Hristos, 31% – nevino-văție și 11% – blândețe.

La întrebarea *Ce semnifică pentru dvs. „lumina Învierii”*, 31 la sută dintre intervievați au răspuns – drumul de la moarte la viață, 11% – bucurie, 58% – lumina veșnică. De asemenea, 18% dintre tinerii moldoveni au declarat că vor

face cadouri de Paști pentru cei dragi, 22% nu obișnuiesc să facă cadouri de Paști și 60 la sută fac acest lucru uneori.

Sondajul a fost realizat pe un eșantion de 250 de persoane, cu vârsta cuprinsă între 21-42 de ani.

Sondaj realizat de *Magdalena Bortă (Munteanu)*,
anul I, masterat

Amintiri dintr-o copilărie ortodoxă

Epitaful

Vinerea Mare a venit toată întristată. La ora paisprezece au început să se adune creștinii pentru slujba scoaterii epitafului. În mijlocul bisericii stă mormântul Domnului împodobit cu flori. În partea stângă se află icoana „Tânguirea Născătoarei de Dumnezeu”. Maica Domnului va privi cum Îl vor îngropa pe Fiul Ei și va plânge...

Iar El o va mângâia prin cuvintele: *Nu mă plânge pe Mine, Maică, văzându-Mă pus în mormânt... Voi Învia și Mă voi Proslăvi...*

Alături de mine a venit Vitika. Ochii lui șotioși și mâinile neastâmpărate acum au devenit liniștite. Stătea îngândurat. S-a apropiat de noi și Grișka. Fața și mâinile lui erau pline de vopsea de diferite culori:

- Am vopsit tocmai zece ouă! a exclamat el cu bucurie.
- Du-te și te spală, fața și mâinile tale sunt ca la zebră, i-am șoptit eu.

La strană au început să cânte stihira, care m-a lămurit de ce soarele astăzi s-a ascuns și de ce păsărelele nu mai cântă: *„Toată făptura s-a înspăimântat, văzându-Te înălțat pe cruce, Hristoase. Soarele s-a întunecat și temeliiile pământului s-au cutremurat. Cel ce de bună voie pentru noi ai pătimit, Doamne, slavă Ție”*. În mâini toți aveau câte o lumânare aprinsă și biserica se asemăna cu un răsărit de soare. Preotul și diaconul au scos din altar epitaful și l-au așezat în mijlocul bisericii, iar creștinii, unul câte unul, se închinau cu evlavie, sărutându-l. M-am întors acasă, repetând și meditând asupra cuvintelor care mi-au străpuns inima: *„Ne închinăm Patimilor Tale, Hristoase, și Sfintei Învierii Tale!”*

Dimineața **Sâmbetei Mari** mirosea a cozonaci. Eu încă dormeam, iar mama se porăia lângă cuptor. M-am trezit și mama mi-a zis:

- Să mergi azi neapărat la Sfânta Liturghie. Slujba de astăzi este neobișnuită, o vei ține minte toată viața.

Ziua a trecut repede, iar pe fața pământului plutește încă melodia din liturghia de azi: „*Să tacă tot trupul omenesc și să stea cu frică și cutremur și nimic pământesc întru sine să nu gândească*”.

Părinții deschid ușițele de sticlă din chivotul icoanelor. Eu l-am întrebat pe tata:

- Asta ce înseamnă?
- Este un semn că la Paști se deschid ușile Raiului!

Noaptea Învierii

E târziu și ar fi bine să mă odihnesc nițel până la începutul slujbei, dar nu mă prinde somnul. Tata este lângă mine și-mi povestește:

– Noaptea de Paști, pe care am trăit-o la Moscova, n-am s-o uit niciodată! La miezul nopții, când tună o dată clopotul lui Ivan cel Mare, atunci parcă cerul cade cu toate stelele odată! Iar acest clopot, fule, are șase mii de puduri (256 de tone) și pentru a trage limba clopotului era nevoie de 12 oameni! Auzind dangătul lui, toate clopotele din cele 1600 de biserici ale orașului se unesc într-o melodie unică ce plutește pe fața pământului.

Mama m-a lăsat să merg la biserică înainte de miezul nopții. Curtea bisericii este deja plină de copii. Noaptea este fără vânt și pare enigmatică, neobișnuită. Pe străzile întunecate „plutesc cozonaci în basmale albe” se văd doar ei, iar oamenii parcă nici nu există.

Se apropie miezul nopții.

- Vine, vine! Au strigat bucuroși copiii, bătând din palme.
- Cine vine?
- Clopotarul Alexandru! Când o să trăsnească odată!

Și el a tras clopotul... De la primul dangăt, pe pământ, parcă s-a rostogolit o roată mare argintie și apoi au început, rând pe rând, să răsunе toate clopotele din oraș. Noaptea pascală a pornit într-o horă argintie a dangătelor. În acest moment i-am zărit pe mama și pe tata. M-am apropiat și le-am zis:

– Niciodată n-o să vă mai fac necazuri! M-am lipit de ei și am strigat: – Ce bucuie, ce fericire!

Iar în jur toți se pregăteau de înconjurul bisericii. Au scos din altar crucea mare de argint, Evanghelia aurită și o pâine rotundă – sfântul artos – au zâmbit icoanele vesele și în mâinile fiecăruia s-au aprins lumânările. S-a făcut liniște. Și în această liniște a răsunat cântarea: *Învierea Ta, Hristoase, îngerii o laudă în cer* și noi, purtați de această melodie, înconjurăm biserica. Cineva m-a călcat pe picior, altcineva mi-a picurat ceară pe mâini, dar eu nu simțeam nimic, eram copleșit de bucuria Învierii: Paștile Domnului! Paștile! Pe suflet

îmi licăreau iepurași de soare. Clopotele au tăcut. Inima mi-a tresăltat. Fața toată-mi ardea. Pământul a dispărut – de parcă nu stăteam pe el, ci pe cerul azuriu. Dar oamenii? Unde-s ei? Toți s-au prefăcut în lumânări pascale!

Și iată că a sosit momentul mult așteptat! A răsunat troparul: „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte, viață dăruindu-le!*”. Ușile mari s-au deschis, noi am intrat în biserica înviată și în fața noastră – prin strălucirea candelor, prin luciul argintului și al aurului de pe icoane, prin lumânările de pe cozonaci – s-a aprins Paștile Domnului! Iar în văzduh plutea cântarea: „*Ziua Învierii, să ne luminăm, popoare! Paștile Domnului! Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi cei ce cântăm cântare de biruință!*”.

După Vasili Nikiforov-Volghin „Detstvo”, Moscova, 2006

Traducere și adaptare de Liliana Crețu,
anul I, masterat

Omul – făptura lui Dumnezeu!

„Omul”, ce este omul? O făptură a lui Dumnezeu care din țărână a fost făcut și-n țărână va merge. Dar această făptură are de toate: mâini, picioare, are rațiune. E mult mai dezvoltat decât un animal. Însă de multe ori îmi pun întrebarea: De ce? Și eu și alții ne purtăm de parcă am fi niște fiare sălbatice, strigăm, lovim, înjosim și, de cele mai multe ori, lovim în oamenii dragi nouă, care ne sunt adevărați prieteni. Nu vorbesc despre „lovitura fizică”, ci de cea „morală”. S-ar putea vorbi și despre „lovitura fizică”, dar las loc pentru o altă expunere a gândurilor mele, și revin la acea „lovitură morală” și la acel comportament neadecvat uneori. Oricum, un lucru e îmbucurător, și anume acela că, aflându-ne în pragul uneia dintre cele mai mari sărbători ale anului, sărbătoarea Învierii lui Hristos, lumea parcă devine mai bună, mai blândă, mai mărinimoasă. Odata cu apropierea acestei sfinte sărbători, se luminează gândurile, se luminează sufletul. Văd fețe luminate și senine pe străzi; toți îmbrăcați în haine noi. Până și natura se împodobește frumos. În lăcașurile sfinte se aud psalmi și cântări de Înviere. Lăudați-L și prea înălțați-L că astăzi Învie cel ce a fost răstignit pe Cruce, îngropat sub pietre reci pentru păcatele noastre, ca un Dumnezeu Învie. Deci să ne iertăm unii pe alții precum ne iartă nouă Blândul păstor necugetările, greșalele noastre și cu gând smerit și curat să zicem: ***Hristos a înviat!!!***

Tatiana Besarab, anul I, masterat

Hristos a intrat în Ierusalim de Florii

Toți în jurul Său erau veseli, El... era trist, căci Își urma misiunea atât de dificilă, ducea spre buze paharul atât de greu de băut.

Imnul care urmează vorbește tocmai despre aceasta. Primul pas spre patimile mântuitoare s-a făcut de Florii. Ne vom gândi cu toții la un lucru absolut uimitor: Un singur Om nu a judecat atunci pe nimeni și Acela era tocmai Hristos, Marea Jertfă, dar și Marele Biruitor. El a avut pe Golgota iubirea pe care o putea simți doar El, Cel care a venit nu să judece, ci să mântuiască, căci Fiul lui Dumnezeu este tocmai Izvorul Vieții, iar moartea, înjunghiindu-se, păcăleşte și este ea însăși omorâtă:

„Scoală-Te, Doamne,
Ridică-Te, Doamne,
Căci avem nevoie
De Învierea Ta”.

Duminica la Florii

1. *Duminica la Florii, stă Măicuța lângă Fiu.
Spune, Fiule iubit, pentru ce ești necăjit?*
2. *Că de 40 de zile mi-ai fript inima, copile,
N-ai băut, nici n-ai mâncat, numa-n rugăciuni ai stat.*
3. *Spune, Fiule iubit, luni și marți ce-ai de pățimit?
Îți spun, Maică, nu mințesc, luni și marți mă pregătesc.*
4. *Eu mă pregătesc de moarte, să scap lumea de păcate.
Mă duc să fiu răstignit pentru lumea ce-a greșit.*
5. *Spune, Fiul meu iubit, miercuri ce-ai de pățimit?
Să-ți spun drept, Măicuța Mea, miercuri nu Mă veți vedea.*
6. *M-or da, Maică, la vrăjmași să scap lumea de necaz.
M-or da să fiu răstignit pentru lumea ce-a greșit.*
7. *Spune, Fiul meu iubit, joi ce ai de pățimit?
Joi sunt dat la judecată de Pilat și de-a lui ceată.*
8. *Spune, Fiul meu iubit, vineri ce-ai de pățimit?
Îți spun, Maică, cu durere – vineri sunt în chinuri grele.*
9. *Când va fi chinul mai mare, n-o fi lună, n-o fi soare,
Atunci, Măicuța mea, cu spini M-or încorona*
10. *Și Mi-or da oțet și fiere, o, vai de zilele mele!
Și-apoi M-or pune pe Cruce, Maică Sfântă, cum îi plânge.*
11. *Spune, Fiul meu iubit, sâmbătă ce-ai de pățimit?
Îți spun, Maică, adevărat – sâmbătă voi fi-ngropat.*

12. *Spune, Fiul meu iubit, duminică unde-i fi?
Duminică, Maica Mea, din moarte voi învia
Cu puterea Mea cea mare să scap lumea de pierzare.*

Cules și adaptat de *Veronica Grigoriță*,
anul I, masterat

Spovedania

Una dintre marile datorii duhovnicești, atât a slujitorilor, cât și a creștinilor, este spovedania păcatelor. Trebuie să știm, mai întâi, că toți greșim înaintea lui Dumnezeu.

La Spovedanie se mărturisesc păcatele care s-au mai întâmplat de când ne-am mărturisit ultima dată și cele care au rămas nemărturisite. Păcatele deja mărturisite nu se mai repetă. De asemenea, nu se povestesc împrejurările: ziua, ora, locul în care s-au petrecut păcatele, cu cine etc.

Cele mai importante în privința Spovedaniei sunt **condițiile iertării păcatelor mărturisite**:

- umilința sau părerea de rău;
- hotărârea de a nu le mai repeta;
- mărturisirea să fie sinceră și completă;
- preotul duhovnic să dea dezlegarea cuvenită;
- împlinirea canonului primit de la duhovnic.

Trebuie să spunem preotului:

- când ne-am spovedit ultima dată;
- dacă am spus toate păcatele;
- dacă am primit vreun canon;
- dacă am primit dezlegare la Sfânta Împărtășanie.

Ce folos avem de la Spovedanie?

Primul folos este spovedania deasă, prin care păcatul nu prinde rădăcini în noi și se strică din suflet cuibul celui rău.

Al doilea folos – omul care se spovedește des ține minte ușor greșelile făcute de la ultima spovedanie, pe când cel care se mărturisește rar, greu își aduce aminte toate câte a făcut.

Al treilea folos – după spovedanie omul reintră în harul lui Dumnezeu.

Al patrulea folos – omul se oprește și se înfrânează de la păcate, aducându-și aminte că după puține zile se va mărturisi din nou.

Al cincilea folos – că pe unul ca acesta, care se spovedește, îl află moartea curățit. După mărturia Sfântului Vasile cel Mare, diavolul merge totdeauna la moartea dreptilor și a păcătoșilor, căutând să afle pe om în păcate pentru a-i lua sufletul. Dar la cei care se mărturisesc des și curat nu poate afla nimic, deoarece s-au mărturisit luând dezlegare de păcate.

O viață creștină nu se poate concepe fără Spovedanie. Așa cum pentru bolile trupului adesea luăm medicamente, tot așa și pentru bolile sufletului, adică pentru păcate, trebuie să luăm tratamentul harului. Cu cât ne mărturisim mai des, cu atât suntem mai aproape de Hristos, de adevărata viață creștină. Chiar dacă nu săvârșim mereu păcate mari, totuși păcatele mici sunt nelipsite și se adună. Orice eliberare de aceste rele este binevenită oricând și fiecare dintre noi simțim o eliberare și o ușurare imensă pe care ne-o aduce fiecare Spovedanie.

Spovedania este un mare dar pe care Dumnezeu ni l-a lăsat nouă, oamenilor, căci putem să ne curățim de păcate și de gânduri rele oricând dorim.

Ana Frunze, anul II

Trăiri

Cu câțiva ani în urmă bunelul meu s-a stins din viață la vârsta de 87 de ani. A fost un om credincios și cu frică de Dumnezeu. El spunea că, de fapt, „Dumnezeu nu există în afara noastră, așa cum cred cei mai mulți, ci este chiar în noi. Doar că este mult mai greu să intrăm într-o relație cu El, deoarece presupune eforturi de schimbare interioară și asta nu prea ne pică bine celor mai mulți.”

Bunicului îi plăceau jocurile de cuvinte, surprizele, situațiile inedite, provocările inteligente. De la el am învățat că Dumnezeu, în toate formele și denumirile religioase, este un maestru în a testa credința și în a te învăța să respecti viața.

El a iubit foarte mult viața după ce a fost supus unor mari încercări, cum ar fi Primul și al Doilea Război Mondial, foametea, deportările. El l-a simțit cu adevărat pe Dumnezeu când a evadat dintr-un lagăr din Siberia. A mers pe jos mii de kilometri prin locuri necunoscute doar cu gândul că va ajunge acasă. Atunci a spus că singurul tovarăș nevăzut, dar prezent, cu care s-a sfătuit, a fost Dumnezeul atotînțelept și atotiubitor. Povestea este dramatică – aproape un an de rătăcire și de speranță. Când a ajuns acasă, a avut impresia că

trăiește un miracol. L-a ținut pe picioare după atâta oboseală și epuizare doar iubirea față de Cel de Sus, de bunica, dorul de copii și de casă.

Iubirea și credința, respectul față de sine și de toți a fost felul lui de a trăi în armonie cu oamenii și cu divinitatea. Eu ascultam cu plăcere de fiecare dată poveștile lui de viață.

Faptul că Dumnezeu l-a ținut în viață când credea că totu-i pierdut l-a marcat pe viață. Drept mulțumire lui Dumnezeu, el s-a angajat, în localitatea de baștină, la biserică în calitate de dascăl. A activat în această postură câteva decenii, până la sfârșitul vieții. Noi acasă și astăzi păstrăm cărțile lui religioase și adesea le citim.

În concluzie, vreau să menționez că el a rămas pentru mine cel mai bun învățător, care mi-a insuflat dragostea pentru Dumnezeu ca nimeni altul și-i mulțumesc pentru asta. Chiar dacă-i undeva acolo sus, în ceruri la Dumnezeu, cu siguranță mă aude.

* * *

Nu mă voi apuca să mă descriu pe mine însumi cu de-amănuntul, deoarece aceasta n-ar avea legătură cu faptul principal pe care îl prezint. Mă voi strădui totuși să mă prezint în câteva istorioare care vizează legătura mea cu religia.

Într-o dimineață, când am coborât scările pentru a mă duce la Universitate la ore, am văzut în scara blocului un copil de vreo 10 ani tremurând. L-am întrebat ce-i cu el, dar nu răspundea. Au ieșit două vecine care au spus că el de aseară stă acolo și tot acolo a și dormit... Atunci am rugat-o pe una din ele să dea un telefon și să-l ajutăm. Nici una nu a vrut să-l ajute. Eu, neavând telefonul la mine, am încercat să-l conving să stea pe loc și să mă aștepte până ma întorc acasă după telefon. Vroiam să sun undeva sau să ma duc personal cu el la un centru de plasament. Când am revenit, vecinele îl alungaseră. Cum poate cineva să-i facă asta unui copil? Le-am întrebat de ce l-au alungat, iar ele, foarte calme, au spus: „Lasă-l tu, că cine știe ce tip de copil este, că doar a dormit aici toată noaptea.”

E trist să trăim într-o astfel de lume nepăsătoare. Și dacă era „cine știe cine”, atunci ce – nu e om? În primul rând, era un copil. Mă întreb cum au putut dormi vecinele mele, știind că în fața ușii lor doarme un copil orfan? Trist, dar adevărat!

Atunci, imediat, mi-am amintit o poezie:

Din bucata mea de pâine	Câinele mă recunoaște,
Am hrănit un om și-un câine.	Omul nu mă mai cunoaște.
Omul azi m-a părăsit,	Și atunci mă-ntreb în sine,
S-a dus și n-a mai venit.	Cine-i om și cine-i câine?

* * *

O altă întâmplare, care mi-a schimbat viața și m-a marcat, a avut loc cu câțiva ani în urmă, când am văzut cum a murit un băiat de 22 de ani, rudă cu mine, într-un accident rutier, aproape de casa mea. După impact a mai trăit vreo 5-6 minute.

Plângea. Avea lacrimi în ochi și nu putea vorbi. A fost ceva de-a dreptul impresionant. Avea o viață înaintea, o familie, era iubit de toți. Și a murit în ochii tuturor într-un accident stupid. Din păcate, viața nu alege, nu îi pasă că ești tânăr sau bătrân. Am fost de față când i s-au terminat bățile inimii. De fapt, a fost al doilea om la care am fost martor când și-a dat ultima suflare, primul a fost bunelul meu. Țin minte și acum cum stăteam lângă el plângând, cu lumânarea în mână. Din acele momente am început să prețuiesc mai mult viața și să fiu mai atent la tot ceea ce fac în viață.

* * *

Un alt moment din viața mea, care m-a marcat, este o întâmplare de pe când aveam vreo 4 anișori, dar pe care o țin minte de parcă ar fi fost mai ieri. Fiind în vizită la niște rude împreună cu părinții și stând la masă cu ei până seara târziu, s-a întâmplat c-am adormit la bucătărie pe un scaun confortabil (adică, pe care puteai dormi) și ei nu m-au mai mutat de acolo. Noaptea, când toți dormeau, a izbucnit un incendiu. Deoarece frigiderul se afla lângă drapezii, acestea au luat foc. Focul s-a răspândit repede. Eu am fost acel care m-am trezit primul de la pălălaia ce se formase în cameră. Toți s-au trezit mai apoi și au chemat pompierii, care au stins focul. Camera a fost distrusă.

Dar ceea ce m-a marcat, și nu doar pe mine, a fost faptul că focul a mistuit totul în afară de o icoană cu chipul Maicii Domnului cu pruncul Iisus în brațe. Și icoana a avut de suferit, dar focul parcă a evitat chipurile de pe icoană; ele au rămas neatinse.

De aceea cred că există o putere a Celui de Sus.

Roman Codrean, anul II

Fără Dumnezeu nu există Viață!

Aici, pe pământ, fiecare își are rostul său. Viața este darul exclusiv al lui Dumnezeu. Prin tot ce facem, de fapt, sufletul nostru îl caută pe Dumnezeu!

Noi privim Viața, dar nu-L vedem pe Dumnezeu!!! Suntem robi ai propriilor noastre patimi, ai iubirii de noi înșine! Începem a vedea, când începem a crede și a iubi Frumusețea din toate făpturile lui Dumnezeu! Frumusețea din

toată Creația lui Dumnezeu! Dragostea ne unește și ne integrează în Armonia Creației divine!!!

Lumea nevăzută, existența spirituală, Viața cuprinsă în Adevăr, adică în Dumnezeu, nu se poate vedea cu ochiul, ci numai cu inima. Simțămintele noastre sunt fereastra prin care noi vedem realitatea spirituală, Viața!

Dacă noi, cei mici, știm aici ce trebuie să facem, unde și cum trebuie puse lucrurile în rândulială, cu atât mai mult va ști Cel ce pe toate le cuprinde, întreg Universul, Care se îngrijește până și de lucrurile cele mai mărunte. Domnul ne dă putere să biruim răul cu pace.

Câtă vreme suntem aici, în trup, se cuvine să biruim toate acestea prin puterea lui Dumnezeu. Aceasta și vrea Domnul de la noi, să respingem răul prin înțelegere și să ne întoarcem cu toată inima și cu toată ființa noastră către El.

Să ne fie limpede că nu suntem pe calea cea bună, dacă nu purtăm dragoste față de cei ce au dragoste pentru noi, iar celor care ne urăsc le întoarcem cu aceeași măsură. Aceasta nu este calea cea bună, căci se cuvine să fim fii ai luminii, fii ai dragostei, fii ai lui Dumnezeu, copiii Domnului.

Da, să fim copiii Lui, să avem caracterul Lui – caracter Dumnezeiesc, caracterul păcii, al dragostei și al bunătății.

Dacă vrei să aduci pe cineva pe calea cea dreaptă, trebuie să-l conduci, să-l povățuiești, iar dacă el nu vrea să primească de îndată sfatul tău, trebuie, mai întâi, că tu însuși să te smerești și, cu dragoste desăvârșită față de el, să-i spui care este părerea ta; atunci el o va primi, căci este de la inimă la inimă.

Lacrimile curg atunci când gândurile se adună înlăuntrul nostru, când stăm la rugăciune și când suntem cu luare-aminte la ea sau când inima este atinsă de unele cuvinte.

Se zice că trebuie să păstrăm cu orice preț pacea lăuntrică și să avem întotdeauna duh plin de bucurie. Mereu! Cu orice preț să fim pururea bucuroși, pururea voioși și mulțumiți.

Noi suntem precum vremea: vin furtuni, vânturi, fulgere, iar apoi lucește soarele și ne este bine. Astfel și noi, oamenii.

Dumnezeu există pentru cei care cred că El există. Dumnezeu dă sens vieții, El dă putere Binelui de a învinge răul, El dă putere Vieții de a învinge moartea. Dumnezeu face ca plantele să crească, samânța să dea rod, soarele să strălucească.

Omul, prin păcat, s-a depărtat de Dumnezeu, Dragostea desăvârșită, iar Dumnezeu, din marea Sa milostivire pentru om, dă omului viața aceasta ca fiind șansa omului de a se curăța, de a se desăvârși în Dragoste, întorcându-se din nou la Dumnezeu.

Dumnezeu a creat timpul acestei vieți, timpul care curge dându-ne, astfel, nouă posibilitatea de a evolua către desăvârșirea noastră în Bine, Dragoste, Pace, Armonie. Fiecare om are timpul său, care nu curge la fel de repede cu al semenului. Noi evoluăm astfel încât fiecare dintre noi nu mai este cel ce a fost cu o clipă în urmă. Evoluția aceasta este un drum. Viața aceasta este, de fapt, evoluția inimii noastre, Calea pe care ea merge.

Viața aceasta este o luptă continuă între Viață și moarte!!!

Olga Borș, anul II

Cu noi este Dumnezeu...

„Când ești singur, nu dispera.

Crede în Domnul și te va ajuta.

Alină-ți tristețea care o porți în suflet.

Învinge-o cu o rugăciune spre Domnul trimisă.”

Credința în Dumnezeu nu va dispărea niciodată, ea a trăit și va trăi în popor atâta timp cât va exista lumea; ea trăiește în inimile curate ale oamenilor. Trebuie să apărăm credința nu pentru necredincioși, ci pentru a-i feri de ispite pe cei credincioși. Credința în Dumnezeu a existat, există și va exista. De ce? Pentru că sufletul omului tinde spre cer ca pasărea. Credința nu e un obiect oarecare, pe care l-ai luat și l-ai aruncat; aceasta este viața poporului, iar față de lucrurile serioase trebuie să ai o atitudine serioasă. Existența unei ființe superioare, care a creat totul și care stăpânește și controlează totul, este mai mult decât evidentă pentru cei care cred în ea. Bineînțeles, această ființă are un nume: Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul, adică Domnul Iisus Hristos, și Dumnezeu Duhul Sfânt. Dumnezeu există pentru cei care cred că El există. Dumnezeu dă sens vieții, El dă putere binelui pentru a învinge răul. El dă putere vieții pentru a învinge moartea. Domnul Iisus Hristos este Calea, Adevărul și Viața. Binele absolut, dragostea desăvârșită care stăpânește tot și veghează tot. Dumnezeu, din marea sa milostivire pentru om, dă omului viața aceasta ca o șansă de a se curăța și de a se desăvârși. Dumnezeu a dat această viață nouă, oamenilor, dându-ne posibilitatea de a evolua în desăvârșirea noastră spre bine, dragoste, pace și armonie. Dumnezeu nu atât se poate vedea cu ochii, cât cu inima. De aceea în noi și cu noi este Dumnezeu.

Eu cred în Dumnezeu, cred în Iisus și urmez Scriptura. Și așa îndemna pe fiecare să creadă!

Tatiana Șchiopu, anul II

Icoanele reînvie sufletul

De mic am îndrăgit lucrul în lemn. Crescând, m-am inspirat din istorioara biblică în care dreptul Iosif este meșter tâmplar. Am început prelucrarea lemnului prin a face icoane, observând în inimile credincioșilor o bucurie, o uimire când vedeau altfel de modele de icoane. Prin toate emoțiile lor, creștinii au făcut ca icoanele sculptate în lemn să ajungă în numeroase case și să-și deschidă sufletul lor către Dumnezeu.

Aducându-mi aminte că în Biserica creștină au fost prizoniți creștinii și icoanele au fost batjocorite de către iconoclaști, am avut o și mai mare îndrăzneală să prelucrez icoana în lemn, ca să se șlefuiască sufletul credinciosului cu dragostea față de icoană. Căci, atunci când ne uităm la icoană și ne închinăm, noi încercăm să ne unim cu Dumnezeu prin rugăciune.

Se știe că cei care s-au ridicat împotriva icoanelor, s-au ridicat împotriva sfinților reprezentați în aceste icoane, ceea ce înseamnă că s-au ridicat și împotriva lui Dumnezeu.

Axându-mă pe munca de zi de zi, cu care mă îndeletniceam, am deschis „Centrul de instruire a frumosului prin suvenir creștine” (www.cifr.md), care este o organizație creștin-ortodoxă ce se ocupă de instruirea generației tineri în spiritul frumosului, de orientarea profesională spre meșteșuguri populare – sculptarea icoanelor-suvenire.

Acest lucru a impresionat Uniunea Meșterilor Populari din Moldova și, drept rezultat, am fost primit ca membru în Uniune. Urma să fie făcut ultimul pas, și anume, hotărârea de a le da drept de autor tuturor modelelor.

Actualmente sunt înregistrate în jur de 1000 de modele cu drept de autor. Ca Meșter Popular și din partea CIFR (cifr.md), aceste suvenir-icoane au fost prezentate la multe expoziții din țară și de peste hotare. Sunt pe placul tuturor, indiferent de vârstă. Astăzi se pot bucura de aceste suvenir creștinii din mai multe țări cum ar fi: Moldova, România, Ucraina, Rusia, Italia, Franța, Spania, Portugalia ș.a.

Anatolie Gârbu, preot, anul I, masterat

POEZII

Învierea

Azi clopotele bat, al Învierii cântec sună,
Și se răsună peste sat și se răsună, se răsună.
Se spune că-n această zi a reînviat Domnul cel Sfânt
Și că S-a înălțat spre cer ca să păzească un pământ.
A înviat doar pentru noi și a murit pentru greșeala noastră,
El ne-a iertat, căci El e Domn, iar noi suntem ca și o astră.
Acum stăm veseli, bucuroși la masa întinsă cu bucate
Și Îl cinstim pe Domnul Sfânt pentru putere și dreptate.

Adriana Druță, cl. a XI-a

Mergând spre Înviere

Ce e viața omului?
Poate frunza pomului?
Poate floarea cea de tei?! –
Se usucă vrei, nu vrei!

Chiar de-ți pare viața scurtă,
Taci... și-n inimă ascultă –
Glasul Domnului te-ndeamnă
De nimic să nu ai teamă!

Să fii tandru și blajin,
Să devii un Bun Creștin.
Să iubești, să ai răbdare
Pân' la ultima suflare.

Viața-ntreagă să o dai
Lui Hristos, s-ajungi în Rai.

El e Fiul Domnului,
Dragostea poporului,

Ce din cer s-a pogorât,
De păcat ne-a ispășit,
Suferind mult pentru noi
Să nu mai avem nevoi.

Pentru-a noastră mântuire
A-ndurat nenorocire.
Pentru-a dobândi dreptatea,
Dânsul a plătit cu moartea.

A purtat cununa cu spini
Pentru noi, niște păgâni,
Dar din morți a înviat
Și la Tatăl S-a-nălțat.

Așteptând cu nerăbdare
De la oameni o schimbare,
De la oameni cu credință
Cât mai multă pocăință.

Mergând spre Înviere,
Să avem multă putere,
Pe Iisus ca să-L cinstim
Și din suflet să-L iubim!

Cristina Aga, anul II

Noaptea de Paști

Clopotul cel mare bate
El, măreț, unind în nopțe,
Dându-le la toți chemare
Să iasă la sărbătoare.

Au plecat acum cu toți –
Bunici, părinți și nepoți.
La biserică, în deal, voioși
Să sfințească tot din coș.

De la biserică, când se-ntorceau,
Bătrânii cu spatele aplecat mergeau,
Părinții cu chipul luminat
Și copiii în urmă strigau:
„HRISTOS A ÎNVIAT”!

S-au întors apoi acasă
Și s-au așezat la masă.
Oua roșii ei ciocneau
Și cu toți se bucurau.

Ei cântau cu bucurie sufletească
E Paștile! HRISTOS A ÎNVIAT!
Iubirea între oameni și pacea să domnească,
Iar răul trebuie uitat.
ADEVĂRAT A ÎNVIAT!

Cristina Frunză, cl. a XII-a

Cât de măreț e Dumnezeu

Cât de măreț e Dumnezeu,
Dar inima mă doare,
Gândindu-mă un pic la El,
Mă doare și mai tare.

Cum pe cruce sta ținut
Uitându-se în zare,
Iar Mama lui, stând la picioare,
Plângea din ce în ce mai tare.

De pe cruce a fost luat,
În haine albe îmbrăcat
Și în mormânt a fost adus,
Iar pe ușă o piatră au pus.

A treia zi a înviat.
Spre ceruri El S-a tot uitat.
La Tatăl lui El S-a înălțat.
Hristos a Înviat!

Alexandru Rusu, cl. a XI-a

În cer e sărbătoare

Lumină din lumină,
Pe-a lumii cer răsare,
Azi a-nviat Preasfântul
Și-n cer e sărbătoare!

Bat clopotele iar
Și Focul Sfânt coboară,
Dându-le creștinilor în dar,
Preasfânta sărbătoare!

Se bucură poporul,
De mic până la mare,
Azi a înviat Mântuitorul
Și-n cer e sărbătoare!

Cătălina Ghiaur, cl. a XI-a

De Paști

A înviat din mormânt Iisus,
Spre lumină pe toți ne-a condus.
Noi cu bucurie Îl slăvim
Și din suflet Îl preamărim.

Strigă cerul și pământul:
Iisus a învins mormântul.
Cântați cu toții, e adevărat:
Hristos din morți a înviat.

Corul de îngeri cântă voios,
Căci azi e ziua Învierii lui Hristos.
Pe cruce fiind El ținut,
De păcat pe noi ne-a mântuit.

În dimineața Învierii
Toți merg cu bucuria iertării.
La biserică se-adună
Hristos a Înviat! din suflet să spună.

Cântați cu toții: e adevărat,
Mântuitorul nostru a înviat.
A învins al morții prag
Și lumină pe pamânt a revărsat.

Elena Ivanov, cl. a XI-a

Biruitori în credință

Sunt minuni în lume
Căroră nu le putem zice pe nume.
Sunt minuni ce nu le înțelegem,
Deși cu ochii le culegem.

Martori ai suferințelor,
Ascultători ai pocăințelor
Sunt cei ce la credință n-au renunțat.
Prin toate au trecut, pe toate le-au îndurat.

Minuni să săvârșească au izbutit
Și credința în Dumnezeu a biruit.
Îmbrățișând legea divină
La rugămintea oamenilor au reușit să vină.

Să cinstim pe cei mai buni,
Și nu faptele oricui.
Să cinstim pe cei ce merită cu-adevărat
Și știu să zică: „Nu sunt fără de păcat”.

Adriana Melnic, cl. a XI-a

Prețul credinței

Pe drum spre Golgota, Doamne,
Unde-ai îndurat chinuri amare,
S-a întâmplat să fii trădat
De omul întunecat.
Ostașii te-au arestat,
Pe cruce te-au urcat.

Și ca un miel nevinovat
Tu ne-ai spălat de păcat.
În Peșteră ai fost închis,
De cei răi ai fost învins.
Natura s-a împotrivit,
Zidul pietrei l-au ferit.
Tu ne-ai iertat, căci ne-ai iubit,
Chiar dacă noi te-am răstignit.
Dar azi cu drag noi Te mărim,
Pentru tot Îți mulțumim.

Elena Roșca, cl. a XI-a

Zi de Paști

S-aude-al clopotelor cânt,
Azi învie Domnul sfânt
Și falnic iese din mormânt,
Căci Paștile e pe pamânt.

Și toți sunt veseli, bucuroși,
Cu sufletul-nălțat spre cer,
Oriunde se-ntâlnesc în sat,
Își zic: „Hristos a Înviat!”

Luminița

Din milă mare, Dumnezeu
Privirea și-o îndreaptă
Spre omenire ca un miel,
Sfârșitul Îl așteaptă.

Și ageră Îi fu privirea,
Și mare-l fu mirarea,
O luminiță se naște
Mai mare decât marea...

Îi binecuvântă întâi
Credința și părinții,

Căci luminița ea era:
Mai sfântă decât sfinții.

Și a crescut, și-a luminat
Până când anticriștii
Pe cruce sus l-au ridicat,
Pierzând credința ariviștii.

Trei zile cerul a fost negru
Și marea înspumată,
Până și poarta Sfântul Petru
A pus-o sub lăcată.

Iar luminița ce s-a stins
A binecuvântat popoare.
S-a ridicat curat la cer,
S-a reaprins din soare,

A reînviat, s-a reaprins
Curaj, credință și putere.
Urcând spre cer credința lui
Urcuș spre Înviere.

Efim Chițanu, cl. a XI-a

Contemplare

Cât de măreț e Dumnezeu,
Văd marea cu talazuri grele,
Mă-nalț pe munții de bazalt
Și-mi zboară mintea printre stele,
Tot mai înalt!

La tronul alb se strâng sfielnic
Și cât de bun e Dumnezeu,
Chiar dacă stelele bătrâne
Tot au o vreme când s-aștern,
Dar cine în Iisus ramâne e un fiu etern.

Și-n fața slavei sclipitoare,
În ceasul lumii cel mai greu,

Acei ce-au dat pe sfinți la fiare
Vedea-vor forța creatoare.
Eu voi șopti cu adorare:

„E Tatăl meu”.

Irina Namolovan, cl. a XI-a

Zi de sărbătoare

Când porțile Raiului s-au deschis,
Demonul a fost închis.
Oamenii au devenit mai buni
Pentru viață și străbuni.
Paștile sărbătorim,
Oua roșii noi vopsim.
Dimineața le ciocnim
Și Hristos a Înviat! ne vorbim.
Mult iubim pe Dumnezeu,
De aceea ne apropiem de El
Cu gândul și sufletul curat
Spre al nostru Împărat.
Îl iubim și ne iubește
Fiindcă așa-i împărătește.
Multe reguli încalcăm,
Dar iertați de El suntem.
Sărbătoarea-i minunată
Mult iubită de-o lume întreagă.
Cine-L respectă și iubește,
Cu adevărat sărbătorește.
Căci El viața și-a jertfit,
Pentru acest pamânt iubit.
Foarte mult a suferit
Pentru noi, pentru sfârșit.

Ema Teslari, cl. a XI-a

ESEURI

Despre Înviere

Paștile este cea mai importantă sărbătoare creștină a anului. Despre astă frumoasă sărbătoare aș putea vorbi la infinit, deoarece este una sacră. Însă nu toți pot înțelege specificul ei, care poate fi asociat cu primăvara, ce semnifică nu numai trezirea naturii la viață, ci simbolizează și noua viață, pe care creștinii au câștigat-o prin Învierea lui Iisus.

Istoria spune că evreii au sărbătorit pentru prima dată Paștele, deoarece în această zi ei au părăsit Egiptul cu ajutorul lui Dumnezeu. Sângele mielului oferea o garanție, prin care credincioșii arătau că cred în Dumnezeu. Mai apoi, trecând anii și oamenii săvârșind destule păcate, Dumnezeu a trimis pe Fiul Lui pe pământ pentru a readuce în viață oamenii credința în Dumnezeu și pentru a-i izbăvi de păcate. Iisus Hristos s-a jertfit pentru iertarea păcatelor, a fost crucificat și a Înviat, drept dovadă că Dumnezeu există cu adevărat. De Paști se sărbătorește Învierea lui Iisus Hristos, deoarece, după ce a fost crucificat și toți îl credeau decedat, femeile purtătoare de mir au venit ziua la mormânt și au găsit mormântul gol, iar îngerii le-au spus să nu-L caute pe Cel viu între cei morți.

Această istorie cuprinde aproape întreaga suferință a lui Iisus Hristos, care este o dovadă de a ajunge la Învierea Domnului. Paștile este o sărbătoare atât de frumoasă și cu atâtea tradiții interesante, numai că nu prea mulți înțeleg esența ei.

Adriana Druță, cl. a XI-a

Lumina Învierii

E iarăși primăvară: cocorii ce-și caută locul potrivit pentru cuiburile în care să nască pui, aroma florilor de cireși, iarba verde ce se leagănă în unisonul vântului primăvăritic, razele mângâietoare ale soarelui. Doar sufletele noas-

tre amorțite și reci, zburcuate de viteza secolului în care trăim, își poartă trupurile ursuze prin lume. În sufletul omului primăvara ajunge mai târziu. Ea zace undeva adânc, plină de dragoste, de credință și speranță că vom topi, în sfârșit, gheața ce ne copleșește viețile. Rugăciunea, Postul și Pocăința noastră sinceră sunt cele mai potrivite unelte pentru aceasta.

Căutând primăvara din noi, facem cuib dragostei în inimi, umplem de flori credința ce o purtăm în suflet, lăsăm să crească în noi speranța și mergem să luăm Lumină.

Paradoxal, dar lumina o căutăm prin întunericul nopții. Pașii ni se îndreaptă spre Sfintele Locașuri, care în noaptea Învierii ne cheamă anume pentru aceasta: „Veniți și luați Lumină!” Învierea Domnului Hristos din morți este lumina care pătrunde până în locurile cele mai întunecate ale ființei umane, redându-i acesteia puterea renașterii de la moarte la viață.

În noaptea Sfintelor Paști primim vestea cea mare și bună că Hristos a biruit moartea și că noi, oamenii, luăm putere din puterea lui Hristos, pentru a birui moartea din noi, luăm lumină din Lumina Lui, pentru a putea străbate bezna din jurul nostru. Pământul devine atunci pentru un moment o copie a bolții cerești, e o Liturghie în cer și pe pământ, o imensitate de bucurie și recunoștință pentru faptul că Hristos S-a răstignit pentru ca noi, oamenii, să primim iarăși și iarăși Primăvară în sufletele noastre.

Liliana Dolghieru, anul I, masterat

Urcuș spre Înviere

*„Ne naștem pentru a muri
și murim pentru a ne naște”*

Cu toții cunoaștem că suntem în Postul cel Mare, postul Sf. Paști.

Postul reprezintă nu numai mâncarea de sec, ci și curățarea sufletului cu adevărat. Multe persoane afirmă că postul este doar pentru oamenii mai în vârstă, dar nu e așa. Postul este pentru toate persoanele care sunt gata să postească. Viața ne pune la multe încercări, pe care noi trebuie să le trecem cu ușurință. Nu se postește doar cu mâncare de sec, ci și cu vorba. Sfintele Paști sunt doar pentru acei care postesc, merg la biserică, la mănăstiri și cred în bunul Dumnezeu cu adevărat. Pentru acei care o noapte întreagă stau și așteaptă sfințirea prinoaselor și sfânta lumină, care este adusă de preot. Urcușul spre Înviere va fi permis doar atunci când oamenii vor crede cu

adevărat în ceea ce-i înconjoară. Doar atunci când noi vom deveni mai buni, Dumnezeu ne va oferi posibilitatea să ajungem la ceva frumos, pur și veșnic. Până atunci, însă, trebuie să depunem puțin efort, e atât de ușor, doar trebuie să credem în propriile forțe.

Și la sfârșit aș vrea să spun: „Totul este în mâinile voastre” și „Un Paște fericit!”

Ema Teslari, cl. a XI-a

Spre Învierea Domnului

Sfintele Paști reprezintă o sărbătoare sfântă, care umple sufletul de bucurie și liniște sufletească. În inima fiecăruia, în aceste zile, dăinuie credința și dragostea pentru cei dragi și apropiați.

Dumnezeu este Cel care, pe durata întregului post și a întregii vieți, ne oferă multă putere și curaj, ca să putem trece peste toate obstacolele și peste toate greutățile. Sfintele Paști reprezintă dovada existenței credinței și a existenței lui Iisus Hristos, care a fost răstignit pe cruce pentru păcatele noastre, care a suferit foarte mult din cauza oamenilor răi și egoiști.

Iisus Hristos este Simbolul iertării, al mântuirii, al încrederii în ziua de mâine, al speranței în viitor. Nimeni nu este perfect, dar în aceste zile avem ocazia să fim mai buni la inimă și să-i iertăm pe cei care ne-au provocat cândva durere și suferință. Nu trebuie să ținem post de ochii lumii, ci trebuie să ținem cu sufletul și cu inima.

Totul în viață se răsplătește fie mai devreme, fie mai târziu, însă unicul lucru cert este că totuși credința există, Iisus Hristos fiind persoana sfântă, care, ne călărește prin greutăți, ne încearcă și ne face puternici.

Nadejda Vais, cl. a XI-a

Luminile celor trei izvoare de la Călărășeuca

De Ziua Învierii merg la Biserica Sf. Nicolae din or. Chișinău. Lumânările fac drumul Sfintelor Paști miraculos. Fiecare luminiță este fericirea sărbătorii, bucuria Învierii lui Iisus Hristos, este recunoștința de a trăi acest frumos ritual.

În aceste tainice momente îmi amintesc de un pelerinaj spre Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului”, Călărășeuca, unde am descoperit cât de fru-

moasă e Moldova de Nord, cât de evlavioase și ospitaliere sunt maicile, cât de blândă e natura. În stâncile seculare dangățul clopotului cheamă pe toți credincioșii.

La un moment dat, îmi părea că mă apropiu de cele trei izvoare din nuve-la „Samariteanca” de Ion Druță. Apoi am aflat că și istoria acestui locaș este una similară. Mănăstirea a fost construită în secolul al XVIII-lea. Dar în existența sa a trăit nu numai momente de bucuria Înălțării, dar a supraviețuit și în condiții foarte triste. De pildă, în 1961, din ordinul politic al timpului, sfântul așezământ a fost transformat în spital pentru copii cu handicap, alt edificiu a devenit clubul satului. Iar la 3 mai 1991 credința își face loc și spațiul își îndeplinește scopul inițial, devenind o mănăstire de maici.

Cele trei izvoare sunt ca trei lumânări: una fiind credința, alta – speranța, a treia – dragostea! Mergând la izvorul credinței, simți privirea lui Dumnezeu; spălându-ți mâinile în izvorul speranței, ai curajul să te schimbi spre bine; gustând din izvorul dragostei, simți mângâierea părintească, calmul bisericii și duioșia pământului.

Pașind spre cele trei izvoare, trăiești o energie care te purifică, simți rugăciunea și vezi cum credința reînvie sufletul.

Scările în spirală din clopotnița mănăstirii, pe care le-am descoperit în acest miez de dealuri, mi-au creat impresia că urc treptele din lemnul care ne cunoaște întreaga istorie a neamului și ne îndeamnă spre lumina credinței, a speranței și a iubirii.

Argentina Covali, cl. a X-a

În prag de sărbătoare

Dumnezeu este Tatăl, Fiul și tot El este Sfântul Duh; prin El s-au făcut toate: cerul, pământul și viața.

Noi, creștinii, copiii Lui, suntem datori să-L iubim și să-L onorăm, să-L respectăm poruncile și să ne supunem. An de an mergem grăbiți spre brațele Sale, care din cer ne adună la sânul Său și ne veghează.

Odată cu înaintarea în vârstă, conștientizăm că nimic nu e veșnic și nimic nu este mai de preț decât credința și dragostea Sa pentru noi. Așteptăm nerăbdători Crăciunul, apoi Paștile, pentru că vrem ca dragostea Lui pentru noi să nu se mai sfârșească.

Acum, în prag de Paști, creștinii așteaptă, precum așteaptă copiii pe Iisus să le spele hainele păcatelor.

De Paști, simbolul credinței și al Învierii îl reprezintă ouăle roșii, mielul și cozonacul. Ouăle roșii simbolizează sângele ce vestește Învierea Domnului, mielul este cel mai blajin și neprihănit animal care îl închipuie pe Hristos adus drept jertfă.

În noaptea Învierii atât bărbații, cât și femeile, copiii merg la biserică pentru a-L întâlni pe Hristos Cel Înviat. Spre dimineață merg acasă spre a sărbători Învierea desăvârșită a lui Hristos. Sărbătoarea durează mai multe zile: zile de laudă, de rugăciune, de veselie.

Așteptăm cu nerăbdare sărbătoarea Învierii, ca ploaia care ne udă sufletele pline de durere și de păcate.

Cu Dumnezeu în suflet
Nu știi ce e păcat.
Te roagă și te-nchină
Și-atunci vei fi iertat.

De porți hainele ude
De îndoieli și rele,
Fii blând, smerit, fă bine
Și vei scăpa de ele.

Iar Dumnezeu te vede
Și te urmează-n toate,
Și n-ai nimic a pierde,
Și, Tată, rog mă iartă!

Nu îl purta prin pietre
Și nu-L lovi cu ele.
Cuvântul Lui din ceruri
E-un clopot de durere.

Ca ploaia dimineața
E blând cuvântul Său.
Când stai să-ți spele fața,
Privești spre Dumnezeu.

Iubirea e speranță,
De Paști și tu fii bun.
El S-a trezit la viață
Tu te trezește-acum.

Tatiana Candu, anul II

Sărbătoarea Învierii – valoroasă prin tradiție și semnificație divină

În fiecare an sărbătorim Sfintele Paști, fiind entuziasmați și amiabili, cu patos și cu fast, fără măcar să cugetăm și să pătrundem sensul cuvântului „Paști”. Important este că fiecare dintre noi ne este specifică o bucurie aparte, care vine odată cu acest praznic. Iar pentru a trăi din plin sărbătoarea, să realizăm o incursiune istorică asupra acestui eveniment biblic.

Ce sunt Sf. Paști? Este sensibilitatea pentru trecut, curajul pentru prezent și speranța pentru viitor. Este dorința fierbinte ca viața să fie plină de bine-

cuvântare și de pace launtrică. Cuvântul „paști” este de origine ebraică, venind de la „pesah”, ce înseamnă „trecere”. Sfântul Apostol Pavel raportează sărbătoarea la Iisus Hristos, îndemnându-ne: „Curățiți aluatul cel vechi, ca să fiți frământătură nouă, precum și sunteți fără aluat; căci Paștile nostru Hristos S-a jertfit pentru noi. De aceea, să prăznuim nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutății și al vicleșugului, ci cu azimele curăției și ale adevărului.” (I Corinteni 5, 7-8).

Învierea Domnului este sărbătoarea sărbătorilor și era numită inițial Paștile Crucii sau Paștile Învierii, încercând să substituie vechile mese pascale evreiești, fiind prăznuită după prima lună plină ce urma echinocțiul de primăvară.

Noaptea Învierii este petrecută în biserici, vestindu-se bucuria măreței minuni. Din această noapte până la Înălțarea Domnului (deci 40 de zile), creștinii se salută cu cuvintele „Hristos a Înviat!” și răspund „Adevărat a Înviat!”, iar metanii nu se fac până la Duminică Mare (deci 50 de zile).

Ortodoxia a păstrat semnificația teologică a misterului pascal, rămânând miezul cultului, triumful dragostei jertfelnice.

Pentru mine, Învierea este adevărarea credinței. Astfel, în speranța că toată lumea are aceleași trăiri ca mine, zic următoarele:

Fie ca sărbătoarea Învierii să vă umple sufletul de bucurie, să vă aducă pace și liniște în inimă, multă sănătate și putere de muncă, iar lumina din noaptea sfântă să vă lumineze pașii în toate clipele vieții. De Înviere să uităm gândurile rele, să renunțăm măcar pentru o noapte la răutate, la grijile zilnice. Pentru o noapte să fim mai aproape de Domnul Cel Înviat!

Olga Ionel, anul I, masterat

Prin Cuvânt spre Înviere

„La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era într-un început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viață și viața era lumina oamenilor.” (Ioan 1, 1-4)

Toate lucrurile bune le avem de la Dumnezeu, creatorul a toate văzute și nevăzute. Cunoașterea creației este omul. L-a făcut pe Adam, apoi i-a dat femeie, numind-o Eva, deci viață, pe care i-a pus în grădina Edenului unde totul era bine și frumos.

Însă omul s-a ridicat împotriva lui Dumnezeu și a păcătuit, nu a ascultat porunca dată de Atotputernicul și a căzut din strălucirea de odinioară.

Deși viața nu este un infern, omul s-ar simți bine cu adevărat doar acolo, în preajma Domnului. Însă adesea alege viața păcătoasă, care îl leagă prea mult de cele pământești și nu mai privește spre cer. Omul depărtat de Dumnezeu nu doar uită de Creator, dar și îl poate omorî prin viața plină de indiferență, orgoliu, mânie etc. Păcatul și viciul totdeauna omoară, iar nu zidește.

Postul cel Mare este cea mai prielnică perioadă de a ne ridica din tina păcatelor, de a omorî omul vechi și de a învia cu și pentru Hristos.

Ne apropiem de luminatul praznic al Învierii. Aceasta este ziua cea mai înălțătoare a creștinătății. De n-ar fi fost Învierea, zădarnică ar fi fost credința noastră. Este ziua mării jertfe pentru păcatele omenești, e ziua biruinței morții.

Suntem pe drumul Învierii, drum care este trecut prin pocăință și prin iertare.

Nimic din cele pământești nu ne poate face mai buni și mai îngăduitori ca acest praznic. Acum inima trebuie să se împartă cu cei mai triști ca noi, cu orfanii, bolnavii, neputincioșii. Să ne hrănim sufletele din Lumina Învierii.

Să mergem cu smerenie și cu dragoste și să împărtășim unul altuia minunea Învierii Domnului, gustând din dumnezeire și astfel simțind gustul unei vieți autentice.

Iubiți-vă, bucurați-vă, iertați-vă și astfel veți deveni mai buni și mai vrednici de viața cerească.

Dixi et animan levavi!

*Gabriela Bulat, absolventa Facultății de Litere,
profesoară în s. Domulgeni, r. Florești*

Giulgiul de la Torino – martor al Patimilor și Învierii Domnului Iisus Hristos

Acum două mii de ani în urmă s-a întâmplat cel mai important eveniment din istoria omenirii – Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat, a petrecut viața pământească printre oameni, a pătimat și a înviat. Despre aceste evenimente aflăm din Sfânta Scriptură, dar mai este și un alt martor al patimilor și Învierii lui Hristos – Giulgiul de la Torino. Despre Giulgiu amintește Evanghelia Sfântului Ioan. Atunci când femeile au vestit pe apostoli despre Înviere, Sfinții Petru și Ioan au alergat la mormânt, ca să se convingă și Ioan, „ajungând primul și aplecându-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat... iar mahrama, care fusese pe capul Lui, nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfășurată, la o parte, într-un loc. Atunci a intrat și celălalt ucenic și a văzut și a crezut.” (Ioan XX, 5-8) În istorie avem puține documente scrise care amintesc de Giulgiu. În secolul al VII-lea e amintită în una din scrisorile Episcopului din Saragosa. În anul 944 a fost mutat din Edesa în Constantinopol, iar în anul 1172, Amonis, regele Ierusalimului, se închină la acest odor sfânt în prezența împăratului Manuil Comnenul. Nicolae Messoritis mută Giulgiul pe la anul 1200 în Biserica Mănăstirii Vlahernelor notând: „Giulgiul este din pânză obișnuită de in, miroase încă tare a smirnă...”. În anul 1204 Constantinopolul cade sub cruciați și cavalerul Othon de la Roche trimite giulgiul tatălui său, astfel, în 1206, ajunge în Lirey (Franța). Mai apoi această pânză sfântă are o istorie destul de zbuciumată: în 1349 și 1532 ard bisericile în care se păstra, dar Giulgiul scapă doar cu câteva pete, trece din biserică în biserică, până când, în 1578, ajunge în Catedrala „Sfântul Ioan Botezătorul” din Torino, unde se află până în ziua de astăzi.

În 1898 este fotografiat pentru prima oară de cavalerul Secondo Pia, dar pe negative a apărut imaginea unui om în suferință, ceea ce cu ochiul liber nu se observa atât de bine. Acest fapt a stârnit o atenție deosebită și, din prudență, Giulgiul nu a mai fost expus. Investigațiile au început din nou în anul 1931 și, când toată lumea credea că pânza a fost pictată, biologii și antro-

pologii au constatat: nu-i nici pictură cu ulei, nici cu vopsele de apă – chipul apărut este al unui om și încă din sânge, nu din vopsele. Giulgiul are lungimea de 4,36 m, lățimea de 1,10 m și are două amprente: partea din față și din spate a unui om biciuit și crucificat. Rănile sunt întocmai ca rănile Mântuitorului amintite în Evanghelii: pe cap o mulțime de răni mici, din care s-a scurs sânge, cauzate de coroana de spini. Au rămas semne de la încheieturile mâinilor cauzate de cuie. Rănile și umflăturile de pe umeri demonstrează că a dus un obiect destul de greu (Sf. Cruce). Pe partea dreaptă a pieptului se observă o rană (locul unde a fost împuns cu sulita). Rănile picioarelor corespund cu locul unde s-au fixat cuiele.

Contrazicerile dintre savanți s-au început la testele cu carbon radioactiv, care au arătat vechimea pânzei – între anii 1260-1390. Rezultatele acestor teste au fost contestate de Societatea Americană de Microbiologie, care a constatat că firele Giulgiului erau afectate de bacterii și ciuperci mai „tinere” decât pânza, iar rezultatele testelor cu carbon sunt media dintre vârsta pânzei și cea a microorganismelor.

Ceea ce n-au putut explica oamenii de știință este modul cum s-a imprimat Chipul pe Giulgiu. Motivul a fost Învierea. Savanții spun că s-a produs o lumină și o radiație foarte puternică a imprimat Chipul pe pânză. Ar trebui un laser performant, care încă nici nu există în ziua de azi, ca să poți reproduce o copie. Profesorul Paolo Di Lazzaro a spus: „abilitatea de a colora astfel o pânză de în este de domeniul miracolelor.” Ne dăm bine seama că acum două mii de ani doar Lumina Învierii Mântuitorului ar fi putut lăsa o astfel de mărturie – Giulgiul Său.

Ioan Gonciar, preot, anul I, masterat

Ouăle pascale – între simbolism și tradiție

Cu siguranță, cel mai cunoscut simbol al Paștelui este oul roșu.

Astăzi asociem ouăle roșii sărbătorii Învierii Domnului – cea mai mare și mai importantă sărbătoare a creștinilor. Însă tradiția ouălor vopsite în culori este mult mai veche decât creștinismul. Mărturiile arheologice și istorice atestă faptul că, în urmă cu câteva mii de ani, în China antică exista deja obiceiul de a face cadouri ouă colorate cu prilejul unor sărbători sezoniere. În ajunul Anului Nou chinezesc, cu ocazia sărbătorii Tsing-ming chinezii își ofereau unul altuia ouă vopsite. Oul adus în dar era considerat simbol al echilibrului, al creației, al fecundității, simbol al vieții și al reînnoirii naturii.

Acest obicei a fost practicat și la romani, egipteni, greci, gali, la vechii ruși și la perși, apoi fiind preluat de creștini. La romani, se zice, foloseau ouăle roșii la sărbătoarea lui Janus. La perși, egipteni, greci și gali oul era simbol al universului, opera divinității supreme. La creștini se credea că el îl reprezintă pe Creator, care a creat tot și conține în sine totul.

După cum remarcă preotul prof. Ene Braniște cu referire la ouăle roșii, „întrebuintarea (lor) în Biserică este de origine încă nesigură (culoarea roșie amintește, probabil, sângele Domnului)”.

Însă putem presupune că, treptat, au fost preluate de creștinism din obiceiurile preistorice legate de ou. Colorat și împodobit, oul este simbolul Mântuitorului, care părăsește mormântul și se întoarce la viață, precum puiul de găină ieșit din găoace. La început ouăle se vopseau cu plante în galben – culoarea Soarelui pe bolta Cerului, și în roșu – culoarea discului solar la răsărit și apus. Mai târziu ouăle au fost decorate cu chipul lui Hristos, cu figuri de îngeri, cu un miel, cu motive astrale...

Semnificația ouălor de Paști în Biserica Ortodoxă este cea a Învierii lui Iisus – Paștile fiind cea mai mare sărbătoare a lumii creștine. Prin cromatica lor roșie, ouăle simbolizează sângele vărsat de Mântuitorul nostru Iisus Hristos pentru mântuirea întregii omeniri (adică Patimile Domnului) și bucuria Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, schițând, în linii mari, această minune. Oul este un simbol al lui Hristos cel Înviat, dar și nădejdea credincioșilor în Învierea cea de obște.

Tradiția populară atestă mai multe legende creștine care explică de ce se înroșesc ouăle de Paști și de ce acestea au devenit simbolul sărbătorii Învierii Domnului.

Una dintre cele mai populare legende spune că Maica Domnului a venit să-și plângă fiul iubit, care fusese răstignit și a adus un coș cu ouă pentru a îndupleca pe cei care îi chinuiau fiul. Aceștia însă nu au fost impresionați de darul ei și au râs. Îndurerată, Maica Domnului s-a așezat în genunchi în fața crucii pe care era răstignit Iisus, a pus coșul cu ouă jos, iar acestea s-au înroșit de la picăturile de sânge ce cădeau din rănile lui Iisus. Văzând aceasta, Domnul a spus celor care se aflau de față: „De acum înainte să faceți și voi ouă roșii... întru aducerea aminte de răstignirea mea, după cum am făcut și eu astăzi”.

O altă legendă spune că Maria Magdalena, venind la Roma, i-a adus în dar împăratului Tiberius un ou de culoare roșie, care simboliza sângele lui Iisus și bucuria Învierii Mântuitorului. Ca o prelungire la această legendă (întâlnită în folclorul românesc), se spune că Maria Magdalena ar fi vindecat-o și pe soția

lui Tiberius de orbire, atingându-i ambii ochi bolnavi cu oul roșu vopsit pentru a aminti Patimile și Învierea Domnului.

O altă legendă, mai puțin cunoscută, amintește despre replica evreilor că „Iisus va învia din morți doar atunci când găina va face ouă roșii”. În momentul când Iisus a înviat, se spune că toate găinile au făcut ouă roșii și astfel s-a confirmat adevărul acestei credințe creștine. Din acel moment a apărut un obicei ca primul ou pentru Paști să fie de culoare roșie și să fie păstrat până la Paștele din anul următor.

O altă variantă a acestei legende povestește că, după moartea lui Iisus, mari căpetenii și preoți evrei s-au așezat la masă să se veselească, având printre bucate ciorbă de cocoș cu ouă fierte. Unul dintre meseni, amintind despre credința creștinilor că Iisus va învia după moartea sa, a stârnit râsete printre mai marii evreilor și i-a făcut să afirme că „Iisus va învia când cocoșul din mâncare va prinde viață și ouăle se vor înroși”. În câteva momente cocoșul a prins viață și i-a stropit cu ciorba fierbinte pe față, iar ouăle au devenit roșii. De atunci se spune că evreii obișnuiesc să-și radă acea zonă a capului unde au fost atunci opăriți și să-și lase părul mai lung la perciuni (evreii ortodoxali), unde nu ajunseseră picăturile fierbinți.

În seara de Înviere, conform obiceiului, toți creștinii trebuie să meargă la biserică, să participe la slujbă și să ia lumină. Dimineața, când se întorc de la slujbă, membrii familiei se spală pe față cu apa în care a stat un ou roșu și un bănuț de argint (având credința că astfel vor fi tot anul frumoși și sănătoși ca un ou roșu), apoi vor mânca întâi ouă și pască sfințită și abia după aceea restul bucatelor. Cel mai vârstnic din familie ciocnește primul ou cu un alt ou, care este ținut de un alt membru al familiei și rostește urarea „Hristos a Înviat”, iar răspunsul ce-l primește este „Adevărat a Înviat”.

La poporul nostru, ritualul de înroșire a ouăului este unul cu totul aparte. Din dorința de a închina Domnului ce este mai frumos și mai bun, creștinii s-au ostenit în toate timpurile să încondeieze ouăle, desenând (în diverse forme) motive decorative de o rară frumusețe. De aceea în Bucovina (și nu numai) ele se numesc și „ouă muncite”, dedicând strădania de a le înfrumuseța chinurilor pe care le-a suferit Hristos în ultimele zile ale vieții Sale pamântești.

Oul este vopsit și încondeiat în zilele de Joi și Sâmbătă din Săptămâna Patimilor, de aceasta îndeletnicindu-se îndeosebi femeile.

Oul încondeiat ne transmite bucurie, smerenie, împăcare, pentru că în ornamentația lui, de fapt, se operează cu simboluri (soare, lună, stea, cruce etc.), cu modele din natură (plante, animale, obiecte casnice) și, neapărat, cu modele de țesături populare.

Motivele ornamentației ouălor încondeiate sunt numeroase și fiecare motiv se prezintă în mai multe variante, care se diferențiază în funcție de localitate. În Bucovina și județul Olt (centrul de la Obaga) acest obicei este ridicat la nivel de artă, dar îndeosebi în Bucovina (ouăle de Paști sunt numite cu un termen generic „merișoare”).

În Moldova, Muntenia și Oltenia motivele ornamentale sunt naturiste, dar cu mai puține culori.

În Transilvania și Banat se distinge încondeierea printr-o mare varietate de modele și culori.

Și în alte țări ale lumii se întâlnește practica de încondeiere a ouălor, precum Rusia, Austria, Franța, Grecia, Bulgaria, Anglia, Spania etc. Dar la fiecare popor se evidențiază trăsăturile naționale.

Motivul principal utilizat este reconfirmarea creștinătății poporului nostru – simbolul Sfintei Cruci.

La ornarea ouălor se folosesc motive geometrice, motive folclorice, fitomorfe (ce reprezintă plante) sau zoomorfe (ce reprezintă animale). Dintre ele amintim romburi, triunghiuri, zig-zag-uri, puncte, spice, soare, frunze, îndeosebi frunza de stejar, bradul, floarea, coarnele berbecului, peștele, cerbul (coarnele cerbului), steaua magilor, cărarea (calea) rătăcită, cârligul ciobanului, crucea Paștelui (cruce împodobită) etc. Mai nou, se întâlnesc icoane pictate pe ouă sau în interiorul oului. Tot un motiv tradițional îl constituie încondeierea cu încrețeli (motive ornamentale de pe veșminte populare).

Ornamentele decorative cuprind simboluri geometrice, vegetale, animale și religioase.

Câteva simboluri și semnificația lor:

- linia dreaptă verticală – viață;
- linia dreaptă orizontală – moartea;
- linia dublă dreaptă – eternitatea;
- linia cu dreptunghiuri – gândirea și cunoașterea;
- linia ușor ondulată – apa, purificarea;
- spirala – timpul, eternitatea;
- dubla spirală – legătura dintre viață și moarte.

Dintre cele mai utilizate motive amintim:

- Crucea – simbolul creștinătății;
- Crucea Paștelui – crucea cu care creștinii împodobesc pasca pe care o duc la biserică, în noaptea Învierii, numită în unele zone „Ziua Paștelor”;

- Crucea românească și crucea rusească sau crucea moldovenească – este reprezentată printr-o cruce cu alte cruciulițe la capete;
- Steaua este un motiv răspândit foarte des și este întâlnit cu numele de „steaua ciobanului”;
- Mănăstirea – tot un simbol al creștinătății;
- Motive din lumea animală: albină, buburuza, mielul, păunul;
- Motive vegetale: frunza bradului, garoafa, spicul grâului;
- Unelte casnice și de câmp: grebla, lopata, fierul plugului;
- Ornamente industriale, motive luate din industria casnică: clinul (bucată de stofă triunghiulară sau trapezoidală, folosită ca parte componentă la un obiect de îmbrăcăminte) se formează la croirea cămășilor și a mânecilor;
- Diverse: desagi și brâul preotului.

Oamenii au simțit nevoia de a decora prin diferite metode oul (cu ceară colorată, cu vopsele, cu mărgelile etc.).

Se întâlnesc ouă colorate și în alte culori (galben, verde, albastru), astfel vestind bucuria primăverii. Cele colorate în negru simbolizează chinul și durerea pe care le-a suferit Hristos pe Cruce.

Tehnicile sunt diferite. Cea mai apropiată de tradiție este încondeierea prin acoperirea succesivă cu ceară, apoi scufundarea oului în diferite băi de vopsea: întâi galben, apoi roșu, verde, albastru, negru.

Sărbătoarea Învierii Domnului este strâns legată de ouăle înroșite sau încondeiate. Tradiția încondeierii ouălor face parte din bogata zestre culturală a poporului nostru și ne caracterizează ca niște creștini ortodocși. Deși în zilele noastre migăloasa activitate a încondeierii ouălor a fost înlocuită cu vopsirea lor, obiceiul, încărcat de semnificații duhovnicești, este prezent îndeosebi la sat, unde tradiția este valorificată, an de an, de cei mici și cei mari.

Ioan Brașoveanu, protodiacon, anul I, masterat

Copilăria sub semnul credinței în creația lui Ion Druță

Deși conceptul valorilor sociale s-a modificat radical, pe scara axiologică se relevă din ce în ce mai mult banul, acesta nu neagă și nu apropie omul de adevărul launtric, de armonia sa, fie în cadrul familiei, fie în cadrul naturii. Astfel, aceste cadre se reduc la cel al câștigului, al singurătății, al unui concept

izolant de trăire. În acest context al singurătății se înscrie nuvela *Papuci pentru Tatăl cel Ceresc*. Singurătatea nu este proprie copilului. El va căuta să dialogheze cu tot ce e în jurul său. Vor prinde glas și cizmulite, și pălăria, și chiar pistruii, buzunarele, motănașii, drumul. Totuși, Ion Druță poate reda dramatismul copilului orfan. Sufletul acestuia își găsește imaginea într-o vrăbiuță.

Ion Druță are o predilecție pentru diferențierea sufletelor. Personajele pot fi definite prin păsări. Astfel, Pavel își simte sufletul *ciocărlie*, iar mătușa Ruța îl știe *cocoară* (din piesa *Păsările tinereții noastre*). Mărioara, fiind bolnavă, are un sufletel de *vrăbiuță*. Într-un contrast este zborul ei și împrejurările pe care nu le poate confrunta: „A venit ziua când vrăbiuța a pornit în cea ultimă cale a sa. Zbor greu cum nu se mai poate. Sus, un cer țesut cu nori mari și burduhănoși, că te prinde groaza. Jos, sub aripi, urlă turbate valurile mării. Tună și fulgeră de se cutremură și cer, și pământ, și ceea ce e între cer și pământ. Malul aproape că nu se mai vede” [p. 128]. Lupta dintre viață și moarte – drumul transcendental este urmărit stihial de apă. Ea devine cea care tinde să distrugă firul vieții, memoria. Metaforic vorbind, sunt confruntările acestui sufletel chiar în cadrul societății. Vrăbiuța are menirea zborului, dar nu poate să înnoate. Copilul poate să trăiască datorită imaginației, dar nu poate supraviețui problemelor ce le are în față, lucru greu de rezolvat și pentru un om matur: izolarea, singurătatea simțită prematur, trădarea, boala. Și toate acestea pentru un suflet receptiv, care știe o mulțime de povești, care sunt, la rândul lor, susțineri pentru cei mai mici. În asemenea condiții imaginația are darul de a oferi povești.

Nuvela include multe conflicte care rezultă unele din altele și care reflectă lumea copilului părăsit:

Conflictul	Determinantul	Textul artistic
Viață – moarte	Boală, greutate, singurătate	„Ce să mai încurce lumea și cei care-s singuri-singurei?” (p.131).
Copil – părinți Copil – bunei	Sentimentul părăsirii, singurătate	„Dacă eu n-am casă, zise fetița, înghițind sec. Nici casă, nici masă, nici tată. Nici bunel, nici bunică. Copil orfan” (p. 132-133).
Copil – învățător	Neînțelegere, neapreciere, indiferență	„Nu văd eu cum i se luminează fața când vede copiii lui și cum i se face a lehamite când ne vede pe noi?” (p. 131)
Copil – societate	Indiferență	„Statul mai-mai să se lepede și el de noi – ba uită să ne trimită supă, ba cărbuni și dărdăim de frig că ne clănțnesc dinții în gură” (p.135)

Copil – semeni	Concurență, cruzime	„Și cele mai bune prietene ale mele, adunându-se sub fereastră, au început să tragă la sorți, împărțindu-mi averea” (p. 131-132).
----------------	---------------------	---

Mesajul nuvelei concentrează o gradație, inclusiv prin lexicul scriitorului. Deși se caracterizează prin lirism, acesta nu e propriu cuvintelor copilului. Exemplele din schemă reflectă frământările prin care trece acest sufletel. O unică soluție pentru rezolvarea tuturor acestor conflicte, ce sunt generate din exterior, este credința. Argumentele sunt pline de blândețe, spuse de Iosif cel Bun cu o atitudine părintească prin vocativele: „O, vrăbiuță frumușică, mintioasă...”, „Dragă copilă”, „Dragă Mărioară”. Un echilibru în această situație este realizat de îndemnul Sf. Iosif, care se implică să înțeleagă acest biet copil, auzindu-i durerile, îi oferă încrederea că în fața lui Dumnezeu nu există singurătate și prin rugăciune poți să-ți întărești sufletul în cele mai dificile situații.

Victoria Fonari, dr., conf. univ.

Tendințe în evoluția terminologiei Sfintei Liturghii

Limbajul religios prezintă un interes deosebit pentru cercetătorii care își propun să examineze detaliat lexicul limbii române. Așa cum Sfânta Liturghie anacronizează și adună credința și credincioșii din toate timpurile și din diverse lumi, la fel și limbajul religios, analizat din perspectiva structurii constituite în procesul evoluției limbii, este eterogen, înglobând în sine atât un lexic viu, de oralitate cotidiană, cât și unul patriarhal, pătruns de credință, înduhovnicit de-a lungul secolelor. Simbioza dintre vechi și sfânt, pe de o parte, viu și explicit, pe de altă parte, este nota definitorie a terminologiei liturgice. Terminologia în cauză a fost concepută în Ierusalim, după Pogorârea Sfântului Duh la sărbătoarea Cincizecimii și s-a răspândit odată cu Biserica în toată lumea creștină. Unitățile limbajului liturgic au suferit modificări, îmbogățindu-se și cizelându-se pe parcursul dezvoltării lor în timp și spațiu. Dacă Biblia a fost și este cartea care aduce Cuvântul lui Dumnezeu ființei umane, Liturghia este răspunsul omului dat lui Dumnezeu. Rugăciunile cuprinse în Liturghier nu sunt altceva decât evlavia dintotdeauna a creștinilor, adresată lui Dumnezeu și condensată în cuvânt.

Cartea care cuprinde slujba Sfintei Liturghii poartă, în limbajul curent bisericesc, denumirea de *Liturghier*. Titlul complet al acestei cărți este, de fapt, *Dumnezeieștile și Sfintele Liturghii ale celor între Sfinți Părinți ai noștri Ioan Gură*

de Aur, Vasile cel Mare și Grigorie Dialogul. Pe lângă Sfânta Liturghie propriu-zisă, această carte include și alte rânduieli bisericești, cum ar fi: Vecernia, Miezonoptica, Utrenia și alte rugăciuni la diferite trebuințe. Liturghierul ar putea fi considerat cartea ce reprezintă modelul de limbă în care Biserica îi vorbește lui Dumnezeu pentru a-l aduce omagiul ei de laudă și de mulțumire, precum și dorințele și cererile credincioșilor. Multe expresii ale acestui limbaj denotă tangențe cu graiul religios al dreptilor Vechiului Testament, „însă în ceea ce are mai expresiv, mai viu și caracteristic, el este însușit de duhul filiației. Prin acest limbaj sfânt, Biserica se roagă cu Fiul lui Dumnezeu și prin El, iar la rândul Său El însuși se roagă cu noi, pentru noi și în noi”¹.

În limba română Liturghierul Ortodox a văzut pentru prima oară lumina tiparului la Brașov, în 1570, sub îngrijirea diaconului Coresi, apoi la Iași, în 1679 și 1683, sub mitropolitul Dosoftei. Traducerile acestora au fost înlocuite însă de cea definitivă, datorită lui Antim Ivireanul, tipărită la Râmnic în 1706 și 1713 și răspândită apoi în toate provinciile românești.²

Pe parcursul anilor au apărut multe ediții ale Liturghierului cu mici intervenții vizând redactarea. Printre edițiile recente se numără și Liturghierul tipărit cu binecuvântarea ÎPS Vladimir, Mitropolitul Chișinăului și al Întregii Moldove, apărut la Orhei în 2007.

În edițiile menționate nu au fost evitate unele inadvertențe de stil, așa cum socotesc cercetătorii lingviști din domeniu, care au reformulat unii termeni din Liturghier. S-a semnalat o neconcordanță conotativă referitoare la folosirea în „Liturghier” a lexemului *nerușinat* în formule ca: „... sfârșit nerușinat”, „cu față nerușinată”, „credință nerușinată”, „... Folositoare nerușinată”, propunându-se expresii de genul; „Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, cinstit” ori „cu cinste; „... ca într-un cuget curat, cu față *cinstită* (în loc de nerușinată) împărtășindu-ne ...”; „... fă să ne fie împărtășirea spre credință *neclătinată* ...”; „Ocroitoare ... neînfruntată”.

Au fost puse în discuție și unele formule ce denotă un sens obscur: „slujbă cuvântătoare”, „Jertfelnic înțelegător”, înlocuite cu expresiile: „Slujbă duhovnicească” și „duhovnicescul Său Jertfelnic”, în deplin acord cu rugăciunea rostită tainic de preot ca Dumnezeu să ne facă vrednici a ne împărtăși, „cu cereștile și înfricoșătoarele Taine ale acestei sfinte și *duhovnicești mese*”³.

¹ Petre Vintilescu, LITURGHIERUL EXPLICAT, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1972, p. 12.

² Preot Prof. Dr. Ene Braniște, LITURGICA SPECIALĂ, București, 1980, p. 212.

³ Petre Vintilescu, op. cit., p. 297-229.

În cadrul Sfintei Liturghii se atestă un număr considerabil de structuri eliptice, cu sens confuz, mai ales pentru persoanele puțin familiarizate cu limbajul bisericesc. Drept exemplu poate servi momentul aducerii Sfintei Jertfe care este marcat de preot, imediat după Simbolul Credinței prin rostirea solemnă a formulei: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfânta Jertfă cu pace a o aduce”, la care corul răspunde: „Mila păcii (jertfa laudei)”⁴. De fapt, structura respectivă semnifică: „Aducem milă, pace”.

O altă formulă înrădăcinată în limbajul liturgic este „Sfintele Sfinților”⁵, pe care preotul o rostește înainte de împărtășirea credincioșilor. Sintagma relevantă sugerează că Sfintele Daruri se dau numai *celor sfinți*, adică celor care s-au pregătit în chip deosebit și sunt vrednici să le primească. Cuvântul „sfinți” comportă sensul pe care îl avea în creștinismul primar, când toți credincioșii se numeau sfinți (lat. sancti).⁶ Structura eliptică ce inserează două substantive din aceeași familie lexicală, unul la cazul nominativ, iar celălalt la cazul dativ, nu este caracteristică limbii române, dar acest lucru nu-i scade din valoare, ci, din contra, o umple de taina pe care doar un creștin adevărat o poate percepe.

În formula de binecuvântare de la finalul Liturghiei: „Binecuvântarea Domnului peste voi cu al Său har...”⁷ este omis verbul „să vină”.

Enunțurile cu ajutorul cărora se formulează cererile ecteniilor păstrează topica limbilor clasice, cele din care a fost tradusă Sfânta Liturghie (greacă, slavă). Plasarea predicatului la final de enunț este cea mai concludentă dovadă în acest sens. Aducem drept exemplu îndemnul: „Iară și iară cu pace, Domnului *să ne rugăm*”⁸, „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste *să vă apropiați*”⁹, „Drepti, primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, cereștile, nemuritoarele și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie *să mulțumim* Domnului.”¹⁰ Este vorba despre niște formule consacrate, fixate de multă vreme în limbajul liturgic din toate limbile Bisericii Ortodoxe, de aceea orice încercare de a le schimba poate implica și mai multă confuzie și nu va fi acceptată atât de slujitorii Bisericii, cât și, mai ales, de enoriași.

⁴ LITURGHIER, Orhei 2007, p.159.

⁵ Idem, p. 173.

⁶ Preot Prof. Dr. Ene Braniște, op. cit., p. 328.

⁷ LITURGHIER, Orhei 2007, p.186.

⁸ Idem, p. 128.

⁹ Idem, p. 181.

¹⁰ Idem, p. 183.

Un rol important în canonizarea limbajului bisericesc l-a jucat transpunerea textelor liturgice în psaltichie. Formulele muzicale alcătuite de Anton Pann sau de ieromonahul Macarie, utilizând un anumit număr de silabe și o anumită succesiune a silabelor accentuate (muzical) cu cele neaccentuate, au facilitat fixarea unor formule lingvistice precum „cuvine-se”, „fără stricăciune”, „plină de daruri”, „fără de moarte”, „facă-se voia Ta”.

De bună seamă, terminologia bisericească din limba română nu a urmat făgașul firesc al aceleiași terminologii în limba greacă, fiindcă limba română bisericească este o limbă eminamente a traducerii (din slavonă, respectiv din greacă; mai rar din latină sau ebraică). Cum într-o traducere orice limbă țintă oferă multiple variante de transpunere lingvistică, au apărut – în primul rând sub presiunea înnoitoare a teologiei academice, ale cărei rădăcini structurale sunt de găsit în spațiul apusean – și în plan bisericesc astfel de dublete, unele îndreptățite, altele nu. Din prima categorie, aducem drept exemplu sintagma „Sfânta Troiță”, dublată, și apoi înlocuită în timp cu sintagma „Sfânta Treime”. Înlocuirea sintagmei „Sfânta Troiță” cu „Sfânta Treime” s-a impus și prin faptul că „troiță” ajunge să însemne o cruce așezată, de obicei, la răspântie de drumuri sau într-un spațiu ales, fie în curțile oamenilor din satele tradiționale, fie în incinta lăcașurilor de cult. Din a doua categorie, a dubletelor nefericite, putem aminti cuplul „mucenic” – „martir”, în care cel de-al doilea este străin spațiului liturgic, fiind un neologism de origine savantă. În cazul de față, cu greu vom putea spune „Sfinte Martire Gheorghe, roagă-te pentru noi!”, în loc de „Sfinte Mucenice...”, iar gospodinele noastre întotdeauna vor pregăti, pentru ziua de 22 martie, „mucenici” și nu „martiri”.

Dicționarul explicativ al limbii române definește termenul de *arhaism* drept „cuvânt, expresie, construcție etc. arhaică”¹¹ și cel de *arhaic*, „1. Adj. Care aparține sau este caracteristic unor vremuri extrem de îndepărtate din trecut. ♦ (Despre cuvinte, expresii, construcții etc.) Foarte vechi, ieșit de mult din uz.”¹² Pe de altă parte, tot mai des întâlnim păreri ale lingviștilor de notorietate potrivit cărora limbajul religios este unul arhaizant sau chiar arhaic, păreri care fie contrazic definițiile din dicționar, fie se opun existenței cuvintelor în limbajul viu al Bisericii Ortodoxe. De exemplu, lexemul „a blagoslovi”, utilizat rar în limbajul laic, devenind, prin urmare, aici arhaism, este utilizat frecvent în limbajul colocvial religios, mai ales în mediul monahal. Un monah va prefera să ceară „blagoslovenie” de la duhovnicul său și nu „binecuvântare”, iar în

¹¹ Dicționarul explicativ al limbii române, ediția a II-a, 1998.

¹² Idem.

mass-media se va prefera cu siguranță termenul de origine latină, care nu e altceva decât calcul lexical al slavonismului „a blagoslovi”.

Lexicul liturgic va prefera întotdeauna structura „Maica Domnului” (și nu „Mama Domnului”) și „pururea Fecioară” (nu „pururi”), ea fiind „mai cinstită decât Heruvimii” (și nu „mai venerată” sau „mai prețuită”); se va spune că omul a fost creat „după chipul”, nu „după imaginea” lui Dumnezeu, iar Duhul Sfânt și nu Spiritul Sfânt „pe toate le plinește”, deși nimeni nu folosește astăzi verbul „a plini”, ci „a împlini” în limba română standard. Și, totuși, acești termeni sunt perfect înțeleși, în măsura în care sensul acestora este disociat pe fundalul limbajului liturgic. Nu vorbim deci de acei termeni și sintagme greu de cuprins cu mintea, fiindcă sunt de o profunzime teologică aparte. Nu va înțelege mai mult creștinul de rând ce este „chipul lui Dumnezeu” în om, dacă îi vom vorbi despre „imaginea lui Dumnezeu” în om. O învățătură profundă teologică va rămâne greu de înțeles oricât de nouă va fi expresia în care o vom îmbrăca, iar accesul la conținut – o știm deja de la Părinții noștri – se face exclusiv prin filonul duhovnicesc, nici măcar printr-o reflecție cerebrală intensă, fiindcă, în fața minunii și a tainei, gurile măștrilor în retorică vor rămâne la fel de mute și nepricepute la a da lămuriri.

În fiecare duminică, la Biserică, suntem părtași ai Învierii Domnului. Pentru a retrăi jertfa lui Hristos, limbajul liturgic are menirea de a ne transfera în atemporalitate, unde se adună laolaltă trecutul cu prezentul. Trecutul se materializează în lexicul arhaizant, iar prezentul – în limbajul cotidian, înnoindu-se la cerințele timpului prezent. Neologismele nu-și vor face loc chiar atât de ușor în lexicul religios, pentru că ele sunt de domeniul viitorului.

Biserica Ortodoxă s-a clădit, piatră cu piatră, timp de două mii de ani. Chiar dacă apar pe alocuri fisuri, ele sunt tocmite cu grijă, ca să nu sufere întregul edificiu. Inadvertențele din limbajul liturgic sunt fisurile pe care trebuie să le refacem, dar să nu destabilizăm, în același timp, temelia pe care totul se sprijină. Or, ceea ce sună pentru lingviști arhaizant, ar putea fi pentru limbajul liturgic unul din stâlpii pe care se sprijină credința noastră străveche. Un nou pilon nu ar fi în stare să-l înlocuiască pe cel vechi ca să susțină un edificiu atât de masiv.

De aceea problema arhaismelor, când vorbim de limbajul religios, rămâne deschisă. Ele nu vor putea fi niciodată aduse în pas cu rigorile lingvistice ale vremii... Dobândim știința cea adevărată și înțelegerea tuturor cuvintelor, atunci când îl purtăm întru noi pe Hristos, Cuvântul.

Să căutăm spre frumusețea aparte a acestui limbaj și mai ales spre viața pe care cărțile de cult o poartă în ele, la care suntem chemați să fim părtași.

Bibliografie:

1. Preot Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica specială*, București, 1980
2. Preot Prof. Dr. Ene Braniște, *Explicarea Sfintei Liturghii după Nicolae Cabasila*, București 1997
3. Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii*, București, 1997
4. *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, 1998
5. *LITURGHIER*, Orhei 2007
6. Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Galați, 1996
7. Protos. Nicodim Măndiță, *Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei*, Bacău 1994
8. Antonie Plămădeală, *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, 1995
9. Petre Vintilescu, *Liturghierul explicat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1972

Oleg Dolghieru, preot, anul I, masterat
Emilia Oglindă, dr., conf. univ., cond. științific

Icoana – tradiție și esență creștină

La Biblioteca „Maramureș” din or. Chișinău, la 19 aprilie 2013, s-a desfășurat Conferința „Icoana – tradiție și esență creștină”, organizată de Victoria Fonnari, doctor conferențiar, Universitatea de Stat din Moldova, Victoria Scutaru, profesoara Liceului Republican cu Profil Real, Cristina Mamaiscaia, directoarea Bibliotecii „Maramureș”.

Scopul acestui eveniment este valorificarea credinței, care este baza tuturor miracolelor și misterelor care nu pot fi analizate de legile științei. Invitatul special, **părintele Octavian Moșin**, a îndemnat pe participanții conferinței, iar noi, la rândul nostru, îndemnăm și cititorii acestei culegeri, să-i admirăm pe sfinți nu atât pentru înțelepciunea și iubirea lor pentru Dumnezeu în necazuri, ci, mai mult, pentru ca ei au lucrat pentru slava lui Dumnezeu.

Acest lucru l-au demonstrat elevii Liceului Republican cu Profil Real, și anume, că lucrurile sacre merită să fie proslăvite, cunoscute și că au o însemnătate majoră în perceperea iconografiei, care are funcția de mediere în rugăciune.

Prezentăm succint câteva comunicări:

Discursul lui **Vasile Gonța** s-a axat pe tematica „Sf. Vasile Cel Mare și conceptul de caritate”. Sf. Vasile a fost arhiepiscop în sec. al IV-lea, considerat fon-

dator al spitalelor, unul dintre cei mai mari cărturari, având o familie evlavioasă. Având pomeniri covârșitoare, îl vedea pe Dumnezeu însuși. Sf. Vasile a păstorit biserica lui Dumnezeu 8 ani, 6 luni și 16 zile. La 14 ianuarie creștinii ortodocși marchează sărbătoarea Sf. Vasile cel Mare, având tradiții însemnate ca semănatul, uratul, sorcova etc.

Eleva **Mihaela Gonța** a vorbit despre „Sf. Ana – un simbol al maternității”. În credința creștină mama Fecioarei Maria este Sf. Ana. Cultul acestei sfinte exista în Răsărit în sec. al VI-lea și s-a răspândit în Occident în sec. al X-lea. Biserica Sf. Ana din Ierusalim se găsește în apropierea Porții Leilor, a fost construită în anul 1142. Zămislirea Sf. Fecioare de către Sf. Ana, așa este numită sărbătoarea în calendarul ortodox. Aceasta sărbătoare este marcată de către biserica ortodoxă de trei ori pe an, există multe biserici purtând numele de Sf. Ana. Chipul ei apare uneori în picturi alături de Iisus, când era copil.

O abordare cu privire la viața Sf. Gheorghe și lupta pentru creștinism a fost elucidată de **Argentina Covali**. Tema „Sf. Gheorghe în iconografie” ține de lupta sfântului cu balaurul, a credinței cu păgânismul, a cunoașterii cu minciuna. Sf. Mare Mucenic Gheorghe este un sfânt megalomartir, pomenit de aproape toate Bisericile tradiționale. În nuvela lui Mihai Eminescu „Sărmanul Dionis” este prezentă descrierea icoanei Sf. Gheorghe, care răpune balaurul. Anume acest sfânt a fost ales a fi pe steagul de luptă al lui Ștefan cel Mare și Sfânt, moment specificat în Acatistul lui Ștefan cel Mare.

Ana Dracinscaia a ales tema „Simbolistica în icoana Sf. Matroana”. Născută în anul 1881, în gubernia Tula, într-o familie de țărani săraci, pe piept avea o umflătură în formă de cruce, nefăcută de nimeni. Însă sărmana era oarbă și cu timpul cei apropiați observau că ea cunoaște păcatele omenești, crimele și gândurile, ea simțea apropierea unei nenorociri. A făcut multe minuni, ajutând multă lume. În 1925 se mută la Moscova, numind-o cel de-al 8-lea stălp al Rusiei. Sf. Matrona era o bună sfătuitoare, vindecând bolnavi; maica le cerea credință în Dumnezeu și îndreptarea de la păcat a vieții. Și-a prezis propria moarte cu trei zile înainte; este cinstită pe data de 2 mai. Mormântul ei este în Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului”.

Expunerea lui **Petru Cristea** s-a concentrat pe tematica: „Sfinții Apostoli Petru și Pavel: între credință și tăgadă”. Sunt cei mai cunoscuți sfinți de la care trebuie să primim povățuirea cuvenită a zilei. Sfinții Apostoli sunt dăunători de învățătură: pilda vieții lor, ostenele în propovăduirea Evangheliei și mai ales a scrierilor de Dumnezeu insuflate. Numele Petru provine de la latinescul „piatră” și arată tăria, statornicia și neclintirea, numele Pavel înseamnă „mic” și arată părerea de sine lipsită de înfrângere, defăimare de sine și smerenie.

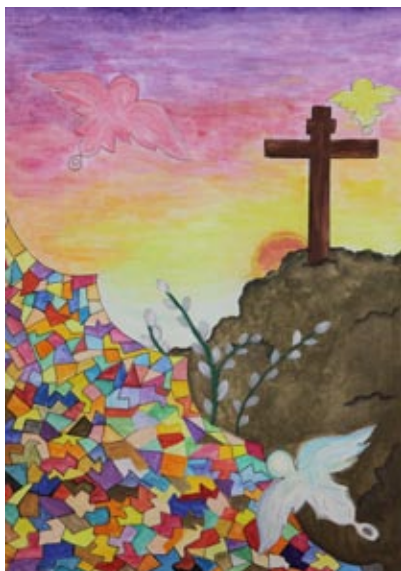
Ei ne învață că trebuie să fim tari în credință și în viața creștină. Sunt în ceruri, bucurându-se de slava și de fericirea veșnică.

Ala Buhnă a analizat tema „Sf. Ecaterina și simbolul detaliului”. Fecioara pe nume Ecaterina, fiica unui împărat, era frumoasă, de statură înaltă și înțeleaptă. Dorea să se mărite numai cu un bărbat la fel ca ea. Atunci mama ei s-a adresat unui părinte care i-a dat fetei icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Ecaterina, rugându-se în fiecare seară la icoană, vorbea cu Iisus și l-a slujit; Iisus a devenit logodnic al sufletului ei. Mănăstirea Sf. Ecaterina din Sinai reprezintă unul dintre cele mai cunoscute centre ale ortodoxiei, o cetate a spiritualității patristice.

Pelerinajul prin viețile sfinților l-au continuat **Veronica Prunici, Ion Pânzaru, Alisa Vlas, Daiana Stratan, Cătălina Ghiaur, Veronica Racu, Natalia Ceban, Ludmila Mihai, Cristina Frunză, Roșca Elena**. Toate lucrările au fost ghidate cu imagini iconografice, greutățile prin care au trecut. Voința de a depăși orice greutate prin credință ne dă forțe și servește un exemplu pentru toți creștinii indiferent de vârstă, de ocupație sau de spațiu. În toate comunicările s-a simțit forța rugăciunii.

Victoria Mazilu, clasa a XI-a

Creații pascale ale elevilor
Liceului Republican cu Profil Real

Cătălina Ghiaur

Cristina Frunză

Octavian Calancea

Mădălina Ghiaur

Ana Bădăreu

Valeria Talchiv

Din viața Facultății de Litere
și a Liceului Republican cu Profil real

Cristina Frunză

Mirela Potîng și Victoria Mazilu

ÎPS Vladimir alături de profesorii
și masteranzii Facultății de Litere, USM

Simpozionul „Limba și spiritualitate creștină”

Studenți și masteranzi de la ciclul Spiritualitate creștină

Facultatea de Litere

Întruniri creștine la Liceul Republican cu Profil Real

Facultatea de Litere, cu cele patru catedre ale sale – Limba Română, de Lingvistică Generală și Limbi Clasice, Literatura Română și Teorie Literară și Filologia Rusă – având un contingent de 60 de cadre didactice și circa 500 de studenți și masteranzi, se înscrie armonios în structura unei universități de tip clasic. Pe lângă specialitățile devenite deja istorice, „**Limba și Literatura Română**” (cu **frecvență la zi și cu frecvență redusă**), „**Limba și Literatura Rusă**”, aici sunt create condiții pentru studierea suplimentară a unor limbi clasice și moderne de largă circulație, facultatea propunând specializări ca „**Limba și Literatura Română cu studiere aprofundată a limbilor latină, greacă, engleză, franceză, rusă**”.

Prin modul de organizare, prin calitatea actului educațional și științific Facultatea de Litere asigură studenților un mediu academic adecvat pentru pregătirea didactică, precum și pentru o viitoare carieră științifică, respectând o continuitate între cele două cicluri universitare – licență și masterat. În acest sens, se propun pachete de cursuri opționale centrate pe anumite direcții, care să-și găsească o urmare firească în programele de masterat propuse. Astfel, atât pentru studiile cu frecvență la zi, cât și la secția cu frecvență redusă unul din cele cinci pachete de discipline opționale are genericul **Cultură și spiritualitate creștină** și este dezvoltat mai apoi în programul de masterat **Studii filologice și spiritualitate creștină**. La ambele cicluri universitare studenții urmează modulul psihopedagogic și discipline precum *Termeni eclesiastici în limbile române; Morala și etica creștină; Învățătură de credință ortodoxă; Biblia ca text; Symbolismul artei creștine; Tipologia textelor religioase; Motive biblice în literatură; Aforistica creștină; Axiologia educației creștine; Patristica; Religii comparate; Hermeneutică biblică; Interpretarea textului biblic de limbă greacă etc.*

Avantajele unei astfel de organizări sunt probate deja în practică – absolvenții acestor programe capătă **cunoștințe filologice și de spiritualitate creștină temeinice**, dexterități de comunicare corectă și eficientă, fapt ce le oferă diverse posibilități de angajare:

- profesori de limbă și literatură română la toate nivelele de învățământ;
- profesori de religie în clasele primare și cele gimnaziale;
- pot participa la concursul de obținere a gradelor didactice;
- pot urma cursuri de formare continuă etc.

Doar aici profesorii cu o bogată experiență didactică și științifică, precum și biblioteca cu un fond de carte impresionant, cu o extensiune de carte creștină, te vor face să descoperi frumusețea limbii materne și tainele civilizației creștine.

PROGRAME ACADEMICE

Studii de licență (cu frecvență la zi), 180 de credite de studii – 3 ani

- Limba și literatura română
- Limba și literatura română – Limba franceză
- Limba și literatura română – Limba greacă
- Limba și literatura română – Limba latină
- Limba și literatura română – Limba engleză
- Limba și literatura rusă – Limba engleză

ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ REDUSĂ

Studii de licență, 180 de credite de studii – 4 ani

- Limba și literatura română.

PROGRAME DE MASTERAT (cu frecvență la zi)

120 de credite de studii – 2 ani

- Lingvistică și comunicare
- Studii filologice și spiritualitate creștină
- Literatura română, estetică și metodologie literară
- Limba și literatura rusă: comunicare interculturală și organizațională

**Pentru informații suplimentare: tel. /022/ 577 495,
alexandragherasim@gmail.com**

tel. /022/ 577 727, mosin.octavian@gmail.com